P **Cena numeru 15 groszy**

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. ILUSTROWANA. **Dzisiejszy numer zawiera 12 stron**

REPUBLIKA

ROK XVI | ŁÓDŹ, ŚRODA, DN. 20-go KWIETNIA 1938 r. | CENA NUMERU 15 GROSZY | № 107

ROKOWANIA MIĘDZY FRANCJĄ A WŁOCHAMI

rozpoczęły się wczoraj w Rzymie. — Rząd francuski poprze w Genewie inicjatywę angielską w sprawie uznania podboju Abisynii

Berlin zaniepokojony akcją dyplomatyczną Londynu i Paryża

Rzym, 19 kwietnia.

(PAT). W dniu dzisiejszym rozpoczęte zostały rozmowy francusko-włoskie. W związku z tym z kół zbliżonych do ambasady francuskiej w Rzymie komunikują:

W Wielką Sobotę charge d'affaires Francji przy Kwirynale p. Blondel zwrócił się w imieniu swego rządu do ministra spraw zagr. hr. Ciano z zapytaniem,

CZY WŁOCHY GOTOWE SĄ PODJĄĆ ROZMOWY Z RZADEM FRANCUSKIM.

Dziś przed południem min. Ciano odbył z p. Blondelem drugą rozmowę, w toku której poinformował go, iż szef rządu

MUSSOLINI ZAAKCEPTOWAŁ PROPOZYCJĘ RZĄDU FRANCUSKIEGO.

Rozmowa trwała trzy kwadranse i miała charakter serdeczny. Stwierdzono, że pomiędzy Francją a Włochami nie ma poważnych zagadnień spornych oraz, że należy przede wszystkim oczyścić atmosferę, zepsutą przez polemiki prasowe.

Koła francuskie przewidują, iż po wyjaśnieniu atmosfery wszczęte zostaną rozmowy rzeczoznawców. W najbliższym czasie należy się również spodziewać załatwienia sprawy nominacji nowego ambasadora Francji w Rzymie, co winno być ułatwione przez zbliżającą się sesję rady Ligi Narodów. Rozpoczęte w dniu dzisiejszym rozmowy francusko - włoskie znajdą zapewne swój końcowy wyraz w wymianie not pomiędzy obu rządami.

Tutejsze koła francuskie przewidują, że podczas najbliższej sesji rady Ligi Narodów

FRANCJA POPRZE INICJATYWĘ ANGLII W SPRAWIE ZLIKWIDOWANIA NA TERENIE GENEWSKIM SPRAWY ETIOPSKIEJ.

Pozwoli to następnie Francji na wysłanie do Rzymu ambasadora. Dalszym etapem rozmów włosko-francuskich będą rozmowy następujące:

1) Wytyczenie granicy pomiędzy Somalią francuską i włoską Afryką wschodnią, 2) Sprawa opłat w porcie Dżibuti, 3) Taryfy przewozowe na kolei Dżibuti — Addis Abeba. 4) Sprawa misjonarzy francuskich w Etiopii. 5) Sprawa szkół i uprawnień kupców francuskich w Etiopii.

Nie jest wyłączone, że w toku rozmów technicznych omawiane będą ponadto: 1) Sprawa potwierdzenia uprawnień włoskich w Tangerze, 2) Stosunki sąsiedzkie pomiędzy Libią a Tunisem, 3) Działalność propagandowa włoskich uchodźców politycznych we Francji, 4) Rewizja umowy, dotyczącej udziału kapitału włoskiego w kolei Dżibuti — Addis Abeba.

Berlin, 19 kwietnia.

(PAT) Porozumienie włoskoangielskie wywołało w niemieckich kołach politycznych ożywione rozmowy na temat polityki zagranicznej mocarstw zachodnich.

Londyn — jak mówią — podjął „ofenzywę w dziedzinie polityki zagranicznej", która szybko się skończy, bowiem porozumienie na morzu Śródziemnym wymaga koniecznie współdziałania Francji.

Uważając bliski kontakt pomiędzy polityką Francji i Anglii za fakt nieulegający dyskusji, berlińskie koła polityczne przewidują, iż wpływ Anglii na Francję doprowadzi do zbliżenia między Francją a Włochami, przy czym zadziwia tu jednak pośpiech, z którym według nadchodzących z Paryża wiadomości, Francja pragnie unormować swe stosunki z Włochami, a w pierwszym rzędzie załatwić kwestię ambasadora Francji w Rzymie.

Ogółem zarówno prasa, jak i miarodajne koła polityczne zachowują w swych wynurzeniach co do przyszłości polityki europejskiej na zachodzie stanowisko wyczekujące.

Kto będzie ambasadorem w Rzymie?

Lansowane są nazwiska b. min. Flandina i Pietri

Paryż, 19 kwietnia.

(Pat) — Z powodu nieobecności ministrów Bonneta i Marchandeau w Paryżu, wyznaczone na dziś posiedzenie ścisłego komitetu ministrów, zostało odroczone.

W związku z mającym się odbyć jutro posiedzeniem rady ministrów, premier Daladier przyjął ministrów Chautemps'a Ramadier'a i Mandel'a. Jak przewidują, jutrzejsze posiedzenie rady ministrów będzie poświęcone przede wszystkim zagadnieniom polityki zagranicznej.

Nominacja ambasadora Francji w Rzymie, nie nastąpi jutro, lecz po najbliższej sesji Rady Ligi.

W kołach politycznych w tej chwili na pierwsze miejsce przed nazwiskiem p. Flandina wysuwane jest nazwisko wybitnego męża stanu z kół centrowych, b. ministra finansów, ministra marynarki i ministra kolonii p. Franciszka Pietri.

Czechosłowacja uznała

imperium włoskie w Afryce

Rzym, 19 kwietnia.

(Pat) — Minister spraw zagr. hr. Ciano, przyjął posła czechosłowackiego, który zakomunikował, iż począwszy od dnia dzisiejszego, akredytowany jest przy Wiktorze Emanuelu 3-cim, jako królu włoskim i cesarzu etiopskim.

Amnestia w Czechosłowacji

dla przestępców politycznych. - Uwolnien zostali wszyscy więźniowie polityczni

Praga, 19 kwietnia.

Podpisana przez prezydenta Czechosłowacji dr. Benesza niezwykle szeroka w swym zasięgu amnestia, obejmie 2700 osób z czego 839 Czechów i Słowaków, 1140 Niemców, 440 Węgrów, 180 Rusinów i 30 Polaków.

Zarówno ustawa amnestyjna jak i osobiste prawo łaski dr. Benesza

OBJĘŁO WYŁĄCZNIE PRZESTĘPCÓW POLITYCZNYCH.

Wskutek tej amnestii w więzieniach czeskich nie pozostanie ani jeden przestępca polityczny, posiadający obywatelstwo czechosłowackie, a z biurek sędziowskich i prokuratorskich usunięte zostaną wszelkie akta o przestępstwach politycznych.

Amnestia obejmuje tylko tych przestępców politycznych, którzy znajdują się w Czechosłowacji, a więc nie zbiegli zagranicę.

W kołach politycznych przewidują, że wielka amnestia polityczna przyczyni się do dużego

ODPRĘŻENIA POMIĘDZY CZECHOSŁOWACJĄ A NIEMCAMI

i ułatwi prowadzone od kilku tygodni rokowania pomiędzy Pragą i Berlinem.

Mor. Ostrawa, 19 kwietnia.

(PAT) Jak donosi „Moravskoslezky Denik" w Prościejowie na Morawach rozrzucono w wielkich ilościach swastyki. Również w Litomierzycach skonfiskowała policja czeska wielką ilość flag o niemieckich barwach państwowych, aresztując w związku z tym 3 osoby.

Pos. Budzyński wykluczony z O.Z.N.

za ostre ataki na działalność tego obozu?

Warszawa, 19 kwietnia.

Wczorajszy „Wieczór Warszawski" donosi, że tuż przed świętami Wielkiej Nocy, szef OZN., gen. Skwarczyński, wezwał do siebie posła Wacława Budzyńskiego i po krótkiej rozmowie w cztery oczy, miał posłowi Budzyńskiemu zakomunikować swą decyzję, na mocy której zostaje on wykluczony z grupy parlamentarnej OZN.

Powodem tego kroku mają być ostre ataki posła Budzyńskiego na działalność OZN. w różnych dziedzinach.

Centralne biuro OZN., nagabywane w ciągu dnia dzisiejszego przez dziennikarzy o informacje, dotyczące wykluczenia posła W. Budzyńskiego z OZN., nie zaprzeczało tej informacji, powstrzymując się jednak od jej potwierdzenia.

W każdym razie ze strony pos. Budzyńskiego również nie sprostowano tej informacji, wobec czego w kołach politycznych warszawskich sądzi się, iż odpowiada ona rzeczywistemu stanowi rzeczy.

W związku z tym, przewiduje się na terenie koła parlamentarnego OZN. możliwość secesji przynajmniej 4 lub 5 przyjaciół politycznych posła Budzyńskiego, a mianowicie tej grupy posłów, która skupiła się wokół tygodnika „Jutro Pracy", redagowanego przez posła Budzyńskiego. Do grupy tej, zbliżonej do ONR. należą posłowie: Szczepański, Dudziński, Bakon, Hoppe. Ten ostatni zresztą członek władz OZN., gdyż mianowany został ostatnio członkiem Rady Obozu Zjednoczenia Narodowego.

Równocześnie donoszą, że poseł Budzyński podobno wszedł do składu redakcyjnego „Narodowej Agencji Informacyjnej", która jest prowadzona przez red. Wojciecha Zaleskiego, dawnego kierownika dziennika „ABC" i obsługuje prasę nacjonalistyczną wszystkich odłamów. —

Centralny rejestr cudzoziemców

Warszawa, 19 kwietnia.

W wykonaniu rozporządzenia Prezydenta R.P. o cudzoziemcach, władze administracyjne przystępują do założenia centralnego rejestru wszystkich obywateli państw obcych, przebywających stale i chwilowo w Polsce.

Rejestr ten prowadzony będzie przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, przyczym wszystkie starostwa zobowiązane będą przysyłać do Warszawy dane dotyczące rejestracji cudzoziemców.

Kard. Faulhaber w Watykanie

Citta del Vaticano, 19 kwietnia.

(Pat) — Przybył do Rzymu arcybiskup Monachium kardynał Faulhaber. — Natychmiast po przybyciu, kardynał Faulhaber odwiedził kardynała sekretarza stanu Pacelli'ego i ma być w najbliższym czasie przyjęty przez Ojca Świętego.

Ankara, 19 kwietnia.

(Pat) — Dzisiejsze trzęsienie ziemi, którego epicentrum znajduje się na centralno-azjatyckiej wyżynie, trwało 18 sekund.

W Jozgat i Grapsun runęło kilkanaście domów. Ofiar w ludziach dotychczas nie stwierdzono.

Żołnierze hiszpańscy chronią się we Francji

Oddziały rządowe po opuszczeniu doliny Aran przekroczyły granicę francuską.—Walki na ulicach Tortosy

Saragossa, 19 kwietnia

(PAT). Jak podaje korespondent Havasa, wojska gen. Franco zajęły w poniedziałek koło godz. 16-ej zewnętrzne dzielnice Tortosy, położone na prawym brzegu rzeki Ebro.

Na początku nocy najważniejsza część miasta, położona na lewym brzegu rzeki, znajdowała się jeszcze w rękach wojsk rządowych, lecz była gwałtownie ostrzeliwana przez artylerię powstańczą.

Tuluza, 19 kwietnia.

(PAT). Według informacyj zebranych wśród żołnierzy hiszpańskich, przechodzących granicę francuską, oddziały pułkownika Garcia Cuanez po opuszczeniu swego ostatniego stanowiska w dolinie Aran, wycofują się bez walki przed wojskami powstańczymi.

Ostatni żołnierze pułk. Cuaneza przeszli granicę w poniedziałek wieczorem. W obozie Marignac zebrano przeszło 20000 żołnierzy hiszpańskich, a przeszło 1000 odesłano do innych punktów żywnościowych i koncentracyjnych.

Oddziały powstańcze, stoją w odległości zaledwie kilku kilometrów od granicy francuskiej w pobliżu Pont du Roi. Francuskie posterunki graniczne zostały silnie wzmocnione, a ponadto ustawiono specjalne posterunki obserwacyjne pilnujące dróg wiodących z Hiszpanii.

Paryż, 19 kwietnia.

(PAT). „Matin" w wywiadzie departamentalnym na środę podaje obszerne sprawozdania i wrażenia swego specjalnego wysłannika z nad granicy francusko - hiszpańskiej z miejscowości Pont du Roi, położonej na przełęczy, przez którą odbywa się obecnie ucieczka ludności z doliny Aran.

Korespondent podkreśla, że w ubiegłym tygodniu przybył do miejscowości Bosost, położonej po stronie hiszpańskiej w pobliżu granicy pirenejskiej przysłany z Barcelony płk. H. Gones Garcia z poleceniem zorganizowania obrony tych dolin górskich w Pirenejach, które zagrożone były posuwaniem się wojsk gen. Franco ku wschodowi.

Po przybyciu płk. Garcia nagle napływ uchodźców z Hiszpanii ustał, co zrobiło wrażenie, jakoby Garcia zorganizował obronę całej obszernej doliny Aran i że wydał rozkazy wstrzymujące ewakuację.

Po 8 dniach jednakże nagle napłynęła nowa fala uchodźców. Okazało się, że 3 kolumny wojsk gen. Franco napotkawszy na opór niespodziewany od czoła kolumn, zmieniły odrazu cały swój plan taktyczny i zamiast zajmować dolinę Aranu w kierunku od południa do północy, rozdzieliły się na trzy części i niesłychanie trudnymi i forsownymi marszami dokonały ruchów oskrzydlających, uderzając przez przełęcz Bonnaigua, przez dolinę Las Bordas i przez przełęcz San Juan Torran

Cała linia obronna zmontowana przez płk. Garcia została wzięta w trzy ognie. Wówczas płk. Garcia dał rozkaz ewakuowania ludności cywilnej i ściągając wszystkie oddziały, które tylko mógł osiągnąć, wycofał się ku granicy francuskiej.

W ciągu dnia wtorkowego na samej granicy francuskiej urzęduje specjalny delegat generalidat katalońskiej i dotychczasowy gubernator doliny Aranu Beydan, który reguluje przypływ ewakuowanej ludności cywilnej na stronę francuską i przeprowadza pertraktacje z władzami hiszpańskimi w sprawie wycofujących się oddziałów wojskowych.

W ciągu wtorku oddziały wojsk powstańczych z Hiszpanii zbliżyły się już ku samej granicy.

Płk. Garcia wraz z niewielkim oddziałem przekroczył granicę francuską w pobliżu przełęczy Portilion. W najbliższych godzinach oczekują na granicy, że cała granica z Francją od oceanu Atlantyckiego aż do granicy Andory znajdować się będzie od strony hiszpańskiej pod władzą wojsk. gen. Franco.

Samobójstwo ojca Schuschnigga

Gen. Schuschnigg był jednym z najpopularniejszych generałów dawnej armii austriackiej

Wiedeń, 19 kwietnia.

Generał - major von Schuschnigg, ojciec ostatniego kanclerza Austrii, popełnił przed kilku dniami samobójstwo.

Wiedeńska dyrekcja policji komunikuje, że urzędowo nic jej w tej sprawie nie jest wiadome, odmawia jednak sprawdzenia tej wiadomości.

* * *

Generał-major von Schuschnigg, który przed kilku miesiącami ukończył 65 rok życia, był jednym z najpopularniejszych oficerów starej armii austriackiej. Urodził się w Rivie nad jeziorem Gardońskim i po ukończeniu szkoły kadetów, wcielony został do cesarskiego pułku strzelców, w którym służył również dawny kanclerz dr. Dollfuss.

Podczas wojny generał von Schuschnigg zdobył wraz ze swą dywizją, przejście przez Piavę, za co odznaczony został przez cesarza Karola orderem Leopolda II stopnia.

Po wojnie von Schuschnigg pełnił służbę w Insbrucku, a po tragicznej śmierci swej synowej, która — jak wiadomo — zginęła w katastrofie samochodowej, przeniósł się do Wiednia i zamieszkał wraz z synem i wnukiem. (z)

Przywódca „Żelaznej Gwardii" skazany

na 6 mies. więzienia za obrazę b. prem. Jorgi

Bukareszt, 19 kwietnia.

(Pat) —Przewódca rozwiązanej „Żelaznej Gwardii" Codreanu skazany został na 6 miesięcy więzienia i 2000 tys. lei grzywny za oszczerstwo, rzucone na osobę b. premiera prof. Jorgi.

Po raz pierwszy w swej, pełnej przygód, karierze Codreanu został skazany, choć po raz trzeci już stanął przed sądem. W roku 1923 Codreanu zastrzelił prefekta policji w Jassach przy pełnieniu funkcyj urzędowych. Stawiony przed sądem w Turnu Severin na drugim krańcu kraju, Codreanu został uniewinniony.

W roku 1934, jako przewódca „Żelaznej Gwardii" znajdował się wśród oskarżonych w procesie o zamordowanie premiera Duca. — Rozprawa toczyła się przed sądem wojennym w Bukareszcie. Na ławie oskarżonych zasiadło 60 osób. Obok Codreanu, zasiadał tam starzec, gen. ks. Cantacuzene. Mordercy skazani zostali na dożywotnie więzienie. — Codreanu i tym razem był uniewinniony Wczoraj po raz pierwszy usłyszał wyrok skazujący za napisanie listu, adresowanego do jednego z ministrów.

Na rozprawę nie stawił się żaden świadek — ani b. premier Maniu, ani liczni przyjaciele oskarżonego, ani też b. premier Jorga, który uznał za właściwe pozostawienie oskarżenia jedynie prokuratorowi.

Wyrok trybunału ogłoszony był po długotrwałych naradach. Publiczność obecna na sali, złożona w większości z sympatyków Codreanu, rozeszła się w całkowitym spokoju.

Aresztowanie oenerowców

za napady na Żydów

Warszawa, 19 kwietnia.

W dniu dzisiejszym wybite zostały szyby w składzie galanteryjnym Rasbauma przy ul. Zagrodzkiej 9 oraz w witrynie zakładu fotograficznego „Guz" przy ul. Nabielaka 2.

Jednego ze sprawców ujęto. Okazał się nim Kazimierz Padarewski, zam. przy ul. Tureckiej 8. Zatrzymano również Adama Piotrowskiego i Romana Wojciechowskiego, członków ONR., za napaści na przechodzących Żydów: Symchę Okrągłego, Chaima Lewkowicza i Taubę Ochoń.

Wojskowa japońska motorówka zatopiona

przez statek angielski.—8 marynarzy zginęło

Szanghaj, 19 kwietnia.

(Pat) — Japońska motorówka wojskowa została zatopiona przez statek angielski.

Spośród 11 marynarzy uratowano tylko 3-ch. Władze japońskie prowadzą dochodzenie. — Dyrektor angielskiego towarzystwa, do którego należał statek, złożył na ręce wiceadmirała Hasegawa wyrazy ubolewania.

Za[illegible] i ludzie

Lód jako materiał budowlany

Pałac Lodowy carowej.—Sztuczne wyspy na Atlantyku

Na białej równinie grenlandiiskiej wznoszą się, jakby niskie, okrągłe, lśniąco-białe pagórki — domostwa Eskimosów. Z bliska poznaje się dopiero, iż są to chatki z prawdziwego materiału budowlanego — a mianowicie z ciosanych brył śnieżnych.

Wiadome jest, iż pokrywa śnieżna chroni przez całą zimę nasze rośliny od zmarźnięcia. Eskimosi, którzy większą część roku spędzają pośród lodów i śniegów, wykorzystali tę cechę śniegu. W żadnym kamiennym budynku nie byłoby im lepiej i cieplej, aniżeli w tych chatkach z brył śnieżnych, które są zresztą bardzo artystycznie wykonane. Każdą taką olbrzymią bryłę trzeba troskliwie opracować, zanim nadaje się ona do budowy domku, trzeba także przeczekać, póki nie zamarźnie, aż jest twarda jak żelazo — lecz potym chroni lepiej przed burzami i mrozem, aniżeli kamień, cegła lub drzewo.

Lód jest doskonałym materiałem budowlanym — o tym wiedzia.a już ekscentryczna carowa Anna, która w XVIII wieku kazała pośrodku Newy wybudować wspaniały „Pałac Lodowy". Swego czasu znaleziono w archiwach nauki w Petersburgu ciekawe sprawozdanie uczonego, Jerzego W. Krafta, profesora fizyki w Akademii Petersburskiej. W sprawozdaniu tym, które datuje sie z roku 1740, czytamy:

— Czysty lód łupano na kwadratowe płyty i mierzono dokładnie linijką, jedną płytę układano na drugiej i oblewano wodą, która natychmiast zamarzała i służyła jako cement. W krótkim czasie wybudowano dom długości 24 metrów, szerokości 7 metrów a wysokości 9 metrów. Przed domem stało sześć armat, artystycznie zrobionych z koła i lawety, na których ustawione były armaty, również z lodu. Z armat tych strzelano kilkakrotnie, przyczym za każdym razem zużywano cztery funty prochu. Z dwóch moździerzy lodowych, które stały obok armat, również można było strzelać. Rzeźby z mitologii greckiej zdobiły dach domu; a i one także były artystycznie wykonane z lodu. Do pałacu prowadziło dwoje drzwi. W każdym z pokoi było pięć okien, których szyby ulane były z cieniutkiego, jak włos, lodu. Wszystkie sprzęty domowe były z lodu, a więc w jednym pokoju toaletka z lustrem i lichtarzami, w drugim pokoju kredens, stół i nawet zegar z lodu itd.

Wiemy także z historii, iż ekscentryczna carowa Rosji wpadła na szalony pomysł urządzenia w tym pałacu wesela swego błazna dworskiego. Po wspaniałej uczcie weselnej zamknięto młodą parę na noc w pałacu lodowym, przyczym oboje o mało co nie stracili życia.

Możliwie, iż ten pałac lodowy carowej natchnął pewnego nowoczesnego wynalazcę do planu, jaki powziął on przed kilkoma laty. Wynalazca Gerk wpadł na pomysł urządzenia na oceanie sztucznych wysp lodowych, które służyłyby jako punkt oparcia dla transoceanicznej komunikacji lotniczej. Nauka zresztą już od wielu lat interesuje się problemem sztucznych wysp lodowych na Atlantyku. Według teorii Gerka, na miejscu, gdzie mają powstać wyspy lodowe, należałoby ustawić kilka wielkich okrętów, zaopatrzonych w urządzenia do wytwarzania środków chłodzących. Chodzi tu o tak zwane rury mrożące, w których zawarty jest ów środek chłodzący i które wpływają na tworzenie się lodu. W ten sposób powstałyby z czasem wyspy lodowe, na których później odpowiednie maszyny dbałyby o stałe utrzymanie lodu.

Równocześnie powstał także projekt zbudowania tamy ze sztucznego lodu. I w tym wypadku najważniejszym czynnikiem byłyby rury chłodzące i maszyna utrzymująca lód. Oczywiście, iż podobne budowle ze sztucznego lodu najłatwiej będzie utrzymać w północnych strefach i możliwe jest, że projekty te zostaną tam wkrótce zrealizowane.

M. Rassmussen.

Oblicze polityczne Sejmu i Senatu

Koncepcja parlamentu ponadpartyjnego.—Bez demagogii i zależności od sztabów partyjnych.—Coś się ostatnio zmieniło. — Wnioski, obliczone na poklask ulicy. — To pójdzie crescendo...

Sejm i Senat Rzeczypospolitej zakończyły trzecią sesję zwyczajną. Konstytucja przepisuje im odbycie pięciu takich sesji. Zostały jeszcze **dwie.** Jedna na przełomie roku obecnego z rokiem 1939 i druga — ostatnia przed wyborami — na przełomie lat 1939/40. **Jesienią 1940 roku** będą się w Polsce musiały odbyć **wybory. Poprzedzą je wybory Prezydenta Rzeczypospolitej, przypadające wedle terminów konstytucyjnych na czerwiec 1940 r.**

Upłynęła więc większa część kadencji parlamentarnej. Jest chyba możliwość dokonania próby syntetycznego odmalowania oblicza politycznego Sejmu i Senatu.

Parlament obecny Rzeczypospolitej przyszedł na świat — **niczyj...** Zrodziła go ordynacja wyborcza przez samych jej autorów uważana za eksperyment. Nie przyznawały się do parlamentu obecnego stronnictwa polityczne, ani opozycyjne, ani te, które dawniej nazywano prorządowymi. Nie przyznawał się rozwiązany przed trzema blisko laty Blok Bezpartyjny i nie bardzo przyznawało się społeczeństwo. Może jedynie te i owe samorządy terytorialne, czy zawodowe uznawały, że są w Sejmie i Senacie przez swych wybrańców reprezentowane.

Naogół jednak — nie było dla nikogo tajemnicą i dla nikogo obrazą — że pomiędzy parlamentem i opinią publiczną Rzeczypospolitej istniała — pustka. Nie wypełniały jej oświadczenia tych, czy innych parlamentarzystów, deklarujących się, jako reprezentanci klas społecznych, ugrupowań, czy zawodów. Sejm i Senat wisiały w powietrzu, co jednak bynajmniej **nie stanęło im na przeszkodzie do wykonania rzetelnego wysiłku w kierunku poprobowania owocnej, efektywnej pracy dla państwa.** Koncepcja płk. Sławka, polegająca na wyeliminowaniu czynnika polityczno-partyjnego z Izb Ustawodawczych wydawać zaczęła pozytywne rezultaty. Sejm i Senat z powagą - której nie była w stanie zachwiać niechętna obojętność społeczeństwa — przystąpiły do rozstrzygania problemów państwowych i bardzo wiele z nich rozstrzygnęły **dobrze, ba! — powielekroć razy lepiej,** aniżeli sejmy i senaty dawne, złożone z „zawodowców parlamentaryzmu" dyrygowanych przez sztaby partyjne.

Niezależność od stronnictw politycznych

dawała w ręce nowych parlamentarzystów potężnego znaczenia atrybut: — **niepotrzebna była partyjna demagogia... Zamiast interesu partyjnego, zamiast troski o mandat** do głosu dojść mogła prawdziwa obywatelska troska o dobro Rzeczypospolitej.

W tych czasach — **mówimy o pierwszej i połowie drugiej sesji** zwyczajnej **Sejmu i Senatu** — mógł pułk. Sławek z podniesionym czołem przemierzać kuluary Sejmu. Jego koncepcja **parlamentu ponadpartyjnego** odniosła prawdziwe zwycięstwo.

Na trybunie parlamentarnej ukazywali się ludzie, których działania i czyny stwarzały z dobrej woli i myśli obywatelskiej utkaną więź pomiędzy nowym parlamentem i wszystkimi dodatnimi siłami społeczeństwa polskiego. Ktokolwiekby chciał zarzucić nam gołosłowność — niech przypomni sobie nawskroś dodatnie cechy pracy nowego parlamentu w trudnej dlań epoce, kiedy

KIEROWNICTWO GOSPODARKĄ PAŃSTWOWĄ OBJĄŁ INŻ. EUGENIUSZ KWIATKOWSKI,

jako minister skarbu i wicepremier naj- przód w rządzie Mariana Zyndram-Kościałkowskiego, a potem gen. Sławoj Składkowskiego. **Sejm i Senat umiały się wyrzec łatwo zrozumiałej i usprawiedliwionej całkowicie ambicji współrządzenia,** przyznając rządowi pełnomocnictwa na okres dokonywania szeregu bolesnych, ale bezwzględnie potrzebnych cięć gospodarczych. Wystarczy przypomnieć sobie warunki, w których inż. Kwiatkowski podjął potworne wręcz w swych rozmiarach i trudnościach zadanie przywrócenia równowagi budżetowej w chwili, gdy finanse państwowe zbliżały się w przerażającym tempie do ruiny. Wystarczy przypomnieć w jaki sposób Sejm i Senat pracowały później nieco, kiedy **na własny rachunek i na własną odpowiedzialność uchwalały najbardziej niepopularne zarządzenia gospodarcze,** podzielając opinię rządu, reprezentowaną przez inż. Kwiatkowskiego, a głoszącą, **że ustawy te są konieczne.**

Postawa parlamentu, zrodzonego przez ordynację wyborczą z 1935 roku przynosiła mu zaszczyt, a słuszną dumę tym, którzy, jako ojcowie stali u jego kolebki.

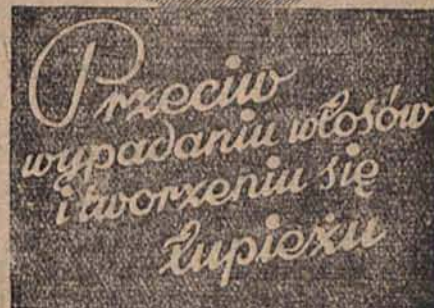
Czas biegnie jednak szybko... Kolejno z kalendarzy spadały kartki, opatrzone datami 1935, 1936, 1937 i nowi parlamentarzyści stali się — starymi parlamentarzystami.

Mieliśmy już sposobność uczynić na tym miejscu uwagę, że Sejm i Senat u progu sesji zwyczajnej, zakończonej przed trzema tygodniami znalazły w sobie odpowiedniki personalne niemal wszystkich kierunków, nurtujących w tej chwili w opinii polskiej. Nie wyciągaliśmy stąd wniosku, a poprzestaliśmy jedynie na objektywnym stwierdzeniu.

Nie przypuszczaliśmy bynajmniej, ażeby okres czterech miesięcy tak dosadnie potwierdził nietylko słuszność naszych uwag, ale nawet ze szczególną wyrazistością wypunktował dokładnie to, **czym się Izby Ustawodawcze stały w miarę trwania ich kadencji.**

Stały się parlamentem częściowo partyjnym. Częściowo — powiadamy — bo

gorączka zbliżającego się końca kadencji

nie opanowała całości osobowego składu Sejmu i Senatu. Są, jest wielu takich, którzy nadal w codziennym trudzie pełnią odpowiedzialną, a wcale nie zawsze z rozkoszami popularności i aprobatą gawiedzi połączoną służbę obywatelską. Są jednak i **inni,** jest ich wielu, coraz więcej, **którzy właśnie przeszli całkowicie z trybuny, ustawionej w zamkniętej sali obrad parlamentu**

NA WIECOWĄ MÓWNICĘ PUBLICZNEGO PLACU.

Odwróciło się coś. Ci, którzy od pierwszych chwil kadencji wzięli na siebie trudną i odpowiedzialną rolę studiowania, opinjowania, referowania i naprawiania projektów rządowych, lub uzupełnienia inicjatywy rządowej inicjatywą ustawodawczą własną, trzeźwymi potrzebnymi państwu, przemyślanymi i opracowanymi gruntownie projektami ustawodawczymi, jednającymi im popularność i uznanie oświeconych — ci — **przycichli, jakby schowani przez tych,** którzy... Właśnie — do głosu doszli ci inni, ci — **których się dawniej**

ANI ZNAŁO, ANI WIDZIAŁO NA TRYBUNIE, ANI W KOMISJACH, PRZY SZAREJ, ŻMUDNEJ, PRODUKTYWNEJ PRACY.

Ci, którym każda spadająca z kalendarza kartka, **każda chwila zbliżających się nieuchronnie wyborów** zdaje się podrażniać fantazję i zmuszać do poszukiwania coraz nowych środków przedstawiania się skoremu do oklaskiwania łamańców tłumowi.

Byli tacy w poprzednich Sejmach i Senatach... Zjawisko nie jest bynajmniej nowe. Miały sztaby partyjne do dyspozycji ludzi poważnych, uczonych, parlamentarzystów z prawdziwego zdarzenia, których używały do codziennej, istotnej pracy. Miały również specjalistów od demagogii, od zgłaszania wniosków w rodzaju

„WZYWA SIĘ RZĄD DO NATYCHMIASTOWEGO ZLIKWIDOWANIA KRYZYSU GOSPODARCZEGO"

— (autentyczny projekt rezolucji, zgłoszony w 1-szym sejmie przez posła Gdyka), miały ludzi, wysyłanych na trybunę dla wystąpień, mających na celu wyłącznie zjednanie uznania najbardziej niewybrednych słuchaczów wieców prowincionalnych. Wyczyny te robione były dla partji, dla dogodzenia interesowi partyjnemu, dla zjednania głosu, dla zdobycia mandatu. To byli owi

„nadkonduktorzy" i „nadministrowie"

o których mówił Pierwszy Marszałek.

Są i teraz... Znaleźli się z wnioskami, projektami ustaw, z tekstami mów, skopiowanymi z dawnych sejmowych wystąpień, niemal dosłownie. **Szukają oklasków na zewnątrz sali sejmowej i senackiej i — znajdują je.**

Rzecz prosta, że w poszukiwaniu popularności tego typu, na której zdobywanie wybrała się ta dawniej najcichsza, a dziś najgłośniejsza grupa parlamentarna —

KROKI SWE SKIEROWAĆ TRZEBA W DÓŁ, KU NIZINOM.

Niesposób oczywiście dla ludzi tej umysłowości zabiegać o popularność wśród ludzi, czujących na sobie odpowiedzialność za losy państwa, położonego geograficznie tak, jak Polska i ukształtowanego jak ona narodowościowo i gospodarczo. Nie sposób dla nich znaleźć metody ustawodawczego załatwienia problemów naprawdę istniejących, naprawdę rozwiązania wymagających w sposób nie przynoszący państwu uszczerbku. Więc — w takim razie — droga jest wytyczona — w dół właśnie... **Wiatr z zachodu i wiatr z wschodu równocześnie zniosły na polskie podwórko odpadki pewnych ideologji obecnie „en vogue"... W przeciągu tym wirują śmiecie, cóż prostszego, niż podnieść je i — podać rozhuśtanym instynktom, za swoje przedstawiając...**

Termin wyborów zbliża się

trzeba zadbać o oklaski, bo za nimi — może, choć to zresztą wcale nie pewne... — przyjść mogą głosy do urny wyborczej.

Takie są dzieje i taki obraz powstania najgłośniejszej obecnie grupy parlamentarnej, tej — której dni schyłku zakończonej sesji przyniosły tryumf najwyższy, upragniony: — **dziennik „A. B. C.",** piórem naczelnego publicysty „usynowił" najnowszych adeptów parlamentarnej demagogii. Uroczyście, z gardłem przez zrozumiałe wzruszenie ściśniętym, uznał naczelny publicysta O. N. R.-u, że Sejm i Senat znalazł swą drogę i stał się nareszcie dzięki działalności grupy posłów i senatorów (bodaj jednego, zdaje się) — wyrazicielem idei, tej, której służy „A. B. C."

Kiedy Sejm i Senat zbiorą się po raz czwarty na sesję zwyczajną — **będzie do wyborów jeszcze bliżej.** Kiedy zbiorą się po raz piąty — terminy wyborcze będą już parlamentarzystom deptać po piętach. I wtedy —

TO PÓJDZIE CRESCENDO...

Szukanie oparcia starymi, znanymi metodami.

Linie portretu obecnego parlamentu, dzielące jego polityczne oblicze na dwie części — tą, która nadawała ton przed rokiem jeszcze i tą, która ujęła w rękę batutę w ostatnich miesiącach — niechybnie przesuną się. Trudno dziś przewidzieć jak wielką będzie siła, która przeciwstawi się marszowi w dół...

B.

Dzisiejsze uroczystości w Niemczech

z okazji urodzin kanclerza Hitlera

Berlin, 19 kwietnia.

(Pat) — W dniu 20 kwietnia, jako w dniu urodzin kanclerza, całe Niemcy składają Adolfowi Hitlerowi hołd.

Jutro odbędzie się w Berlinie wielka rewia wojskowa z udziałem wszystkich rodzajów broni. Po raz pierwszy uczestniczyć będą w rewii oddziały austriackie. —

Wiedeń, 19 kwietnia.

(Pat) — Kuria arcybiskupia w Wiedniu zarządziła z okazji przypadających na dzień jutrzejszy urodzin kanclerza Hitlera, odprawienie we wszystkich wiedeńskich kościołach uroczystych modłów za kanclerza i ojczyznę.

Uwagi

—:—

Geologia niemiecka

Niemiecki geolog i podróżnik, prof. dr. Max Grün, używany jest często przez rząd swój dla delikatnych misyj politycznych, odbywających się pod pozorem kontaktów naukowych. Niedawno prof. Grün odwiedził Italię i przyjęty był osobiście przez Mussoliniego. Szanowny geolog interesował się jednak podobno o wiele więcej nowym układem stosunków na świecie, aniżeli pradawnym układem warstw ziemnych.

Już po przeprowadzeniu badań geologicznych u Mussoliniego, prof. Grün wygłosił odczyt, który trwał 3 i pół godziny.

Z treścią tej „geologii" niemieckiej chcemy poznać naszych czytelników:

— Wojna w Hiszpanii jest wojną europejską o panowanie (Vorherrschaft) nad morzem Śródziemnym. Italia odgrywała rolę podrzędną w stosunku do Anglii i Francji, np.: podczas wojny światowej. Obecnie siła Italii w połączeniu z jej pozycją geograficzną, umożliwia jej rolę aktywną. Italia jest dzisiaj najsilniejszym rywalem Anglii na morzu Śródziemnym. Kiedy Hiszpania wpadnie w ręce gen. Franco, Gibraltar będzie zagrożony, a transporty wojsk francuskich z kolonii do metropolii będą uniemożliwione wobec ufortyfikowania wysp Balearskich. Dopiero wtedy kiedy to się stanie, Niemcy **pograją sobie** (Rollschuhfahren) z Francją tak, jak Francja nie odczuła jeszcze w ciągu całej swej historii. Francja otoczyła się betonowo - stalową zasłoną od swojej granicy wschodniej, ale zapomniała o tym, że jej italska siostrzyczka może ją pewnego dnia opuścić. Jakże łatwo jest zranić Mariannę od strony włoskiej granicy. 600.000 żołnierzy włoskich przygotowanych jest do przekroczenia tej granicy w razie potrzeby.

Sudan jest otoczony przez Włochów, kanał Sueski jest przez Włochów zagrożony. Rurociąg **Mossul - Haifa** może być w razie potrzeby zniszczony przez Arabów, tak iż angielska flota śródziemnomorska pozbawiona będzie paliwa. Można liczyć na Japonię, że wyzyska okazję i zabierze Hong-Kong, usuwając w ten sposób Anglię z Dalekiego Wschodu.

Anglia będzie musiała **połknąć pierogi** (die Knödel schlucken), które nawarzą jej Niemcy i Italia. Cały świat śmieje się dziś z impotencji angielskiej.

Anglia chce uzyskać wyższość nad Rzeszą i Italią drogą olbrzymich zbrojeń. Ale my zaszliśmy w naszych zbrojeniach zbyt daleko, aby nas było można prześcignąć. Żądamy dziś tego co nam ukradziono — naszych kolonii. Na wypadek wojny Italia zaanektuje część Francji południowej..."

Tak mówi prof. Grün.

Zbrojenia Anglii

Tymczasem Anglia się zbroi. Wszystko pracuje dla przyszłej wojny. Setki milionów funtów obracane są na cele wojenne. W przemyśle jest ruch. W handlu również. Czasy są świetne. Wszyscy zarabiają więcej, niż się spodziewali. Poziom życia mas podniósł się kolosalnie.

Czy na długo? Ekonomiści zwracają uwagę, że kapitaliści angielscy już od stu lat robili wielkie inwestycje zagraniczne. Dzisiaj angielski kapitał, oba wiając się wojny i przerażony tym, co się na świecie dzieje, wraca do kraju. Tylko dlatego Anglia może zbroić się bez uzyskiwania żadnych pożyczek i własnymi tylko kapitałami. Równocześnie jednak nie ulega kwestii, że wycofując się z obcych krajów **kapitał angielski traci swoje międzynarodowe pozycje i kurczy się. Handel światowy wymyka mu się z jego rąk.**

Wielkie angielskie firmy przemysłowe nie przyjmują zagranicznych zamówień, ponieważ zajęte są wykonywaniem zamówień własnego rządu. Stocznie angielskie odrzucają obce zamówienia. **Co będzie, kiedy zbrojenia skończą** się. Dla kogo wówczas Anglicy będą pracować?

Jeśli ktoś nie dostaje maszyn czy okrętów w Anglii, udaje się gdzieindziej przeważnie do Niemiec. **Niemcy robią na zamówienie wszystko.** Jest jeszcze jedna okoliczność, która **ułatwia Niemcom konkurencję**: jak wiadomo, Niemcy nie zapłaciły zagranicy należności za dawne długi. Aby uptynnić zamrożone wierzytelności, kupuje się z Niemiec wszystko, co można i po takiej cenie, jakiej **Niemcy żądają.** Pewne wielkie amerykańskie towarzystwo naftowe, nie mogąc odebrać należności od Niemiec za dostarczoną naftę w gotówce, **zamówiło u nich nie tylko okręty-cysterny**, ale przyjęło w zapłacie także inne towary, nie wykluczając ustnych harmonijek...

Konkurencja niemiecka jest więc bardzo przykra, a nawet niebezpieczna. Anglicy pocieszają się: jeśli zbrojenia kosztować będą **300 milionów funtów angielskich rocznie**, to wojsko i flota 8 procent całej rocznej produkcji angielskiej. Ta cyfrę to jeszcze wytrzymuje kalkulację.

Rewizja procesu Leski?

Sąd Najwyższy zwrócił się o opinię do biegłych, którzy mają stwierdzić, czy Leska mógł strzelać do ś.p. Wieśniaka

Warszawa, 19 kwietnia. Izba Karna Sądu Najwyższego postanowiła zażądać opinii biegłych w sprawie skazanego za udział w głośnych zajściach przytyckich Szulima Leski. Leska skazany został za oddanie strzału do ś. p. Wieśniaka na karę 6 lat więzienia.— Sprawa przeszła przez wszystkie instancje.

W toku rozpatrywania jej przez Sąd Najwyższy wpłynęło podanie o rewizję procesu, wniesione przez adw. Szumańskiego.

Podanie to oparte było na matematycznym obliczeniu odległości, z której padł śmiertelny strzał, a wyliczenie to wskazać miało na niemożliwość oddania tego strzału przez Leskę.

Początkowo podanie o wznowienie uwagi na to, że wyrok nie był jeszcze prawomocny.

Obecnie, po odrzuceniu skargi kasacyjnej, starania o rewizję procesu wznowiono, a Sąd Najwyższy zdecydował się zwrócić po opinię do dwóch wybitnych specjalistów. Po nadejściu tych opinii za paść ma decyzja co do rewizji procesu.

O opinię sąd prosił dwóch specjalistów w dziedzinie medycyny sądowej: prof. Wachholza i prof. Steinhausa ze Lwowa.

Napad na posterunek policji

Bandyci zranili policjanta i postrzelili robotnicę.—Po krótkiej walce ujęto ich

Katowice, 19 kwietnia.

Wczoraj, w późnych godzinach wieczornych wyżsi oficerowie wydziału śledczego i komendy policji w Katowicach, zostali zaalarmowani niezwykłym napadem na posterunek policji w Małej Dąbrówce.

Jak się okazało, około godz. 22-ej na posterunek policji w Małej Dąbrówce, przybyło dwóch młodych mężczyzn, którzy zagadnęli przebywającego samotnie na posterunku posterunkowego Franciszka Bielika. W pewnej chwili, gdy Bielik odwrócił się, jeden z nieznajomych ZADAŁ MU CIOS SIEKIERĄ

W TYŁ GŁOWY,

tak, że Bielik osunął się na ziemię, krwą więc obficie. Napastnicy zabrali następnie dwa karabiny i naboje, po czym zbiegli w kierunku Siemianowic.

Gdy Bielik odzyskał po pewnym czasie przytomność, sam zatelefonował do najbliższego posterunku policji i Katowic. — Po drodze, uciekający natknęli się na robotnicę Otylię Białoniównę, którą postrzelili z karabinu.

Natychmiast zorganizowano pościg i obławę. Około godz. 5 nad ranem, NATRAFIONO NA ŚLAD OBU OPRYSZKÓW.

Widząc, że są osaczeni, ukryli się oni w jednym z biedaszybów i poczęli się stamtąd ostrzeliwać.

Po ostrej wymianie strzałów, gdy zabrakło im nabojów, bandyci poddali się.

Ujętymi okazali się dwaj włóczęgy: 17-letni Edward Dębiński i 24-letni Hubert Wieczorek. Obydwu odstawiono niezwłocznie do Katowic. Podczas przesłuchania nie potrafili wyjaśnić, jakie pobudki skłoniły ich do dokonania napadu.

Śledztwo trwa. — Stan Bielika jest groźny.

Nowy plan pacyfikacji Palestyny

opracował lord Samuel. — Pomiędzy Żydami a Arabami nastąpić ma zawieszenie broni na okres 10 lat

Jerozolima, 19 kwietnia. (Pat) — Dziennik arabski „Addifaa" donosi, że lord Samuel, po powrocie z Palestyny opracował plan pacyfikacji Palestyny. Plan ten przewiduje przede wszystkim zawieszenie broni na przeciąg 10 lat, w ciągu których ogólna liczba Żydów w Palestynie nie może przekroczyć 40 proc. ludności.

Protektorat angielski zostałby utrzymany, jednak Żydzi i Arabowie otrzymaliby pewnego rodzaju autonomię. — Zostałyby również rozpisane wybory do ciał ustawodawczych, w których Żydzi i Arabowie mieliby równą ilość przedstawicieli.

Dziennik „Addifaa" ustosunkowuje się do tego planu negatywnie, dopatrując się w nim wielkich wpływów przywódcy sjonistów Weizmanna.

Jerozolima, 19 kwietnia.

„Haarec" donosi, że kierownictwo terorystów arabskich podzieliło ostatnio całą Palestynę na sześć okręgów i wyłoniło specjalny trybunał, który ma wykonywać rozkazy „naczelnego dowództwa".

Jak twierdzą, teroryści zatrudniają specjalnego instruktora europejskiego, który ich poucza, jak mają posługiwać się bombami.

„Dawar" donosi, że według relacji policyjnych, podczas ostatnich aresztowań zdołano zatrzymać najczynniejszych terorystów. Dzięki temu, teror w samej Je rozolimie nieco osłabł. Wśród aresztowanych są również osoby podejrzane o udział w zabójstwie komisarza okręgowego Andrewsa oraz Abineema Jelina.

W „Palestine Gazette" ukazała się nowela do ustawy o przepisach wyjątkowych dla ochrony porządku publicznego która przewiduje o wiele surowsze sankcje karne za niektóre przestępstwa. Za posiadanie broni lub bomb, wymierzona będzie kara śmierci. Za bezprawne noszenie mundurów wojskowych i policyjnych, wymierzana będzie kara aż do do żywotniego więzienia.

Ogłoszona równocześnie nowela do ustawy o sądach wojennych przewiduje, że naczelny dowódca sił zbrojnych w Palestynie, może po wydaniu wyroku sądu, zarządzić powtórne rozpatrzenie sprawy przez tenże sąd lub polecić rozpatrzenie sprawy przez inny sąd wojenny.

• • •

Jerozolima, 19 kwietnia.

Teroryści arabscy podpalili w pobliżu Kafka Bol-Hawa ropociągi Iraq Petroleum Company. Pożar szybko ugaszono.

Zamach na Stalina i Woroszyłowa

przygotowywało 7 generałów sowieckich

Helsinki, 19 kwietnia.

Prasa fińska donosi z Leningradu o aresztowaniu tam 7-miu generałów sowieckich, którzy mają być oddani pod sąd wojskowy i straceni. Generałowie ci mieli przygotować spisek wojskowy oraz zamach na Stalina i marszałka Woroszyłowa.

Jeden z aresztowanych generałów miał zeznać, że w dniu 1 maja r. b. podczas dorocznej wielkiej rewii wojskowej miał być dokonany zamach bombowy na Stalina i Woroszyłowa.

Aresztowania na Węgrzech

za akcję propagandową skierowaną przeciw Żydom

Budapeszt, 19 kwietnia.

Policja aresztowała ok. 100 młodych zwolenników majora Szalasi'ego, którzy kolportowali na ulicach, utrzymane w gwałtownym tonie, ulotki, podburzające przeciwko Żydom.

Dyrekcja policji wydała komunikat, że w przyszłości zastosowany będzie automatycznie nadzór policyjny nad osobami, winnymi rozpowszechniania podobnych druków.

W Budapeszcie rozpoczął się proces 4 członków partii Szalasi'ego. Partia ta hołduje zasadom rasistowskim i utrzymuje bardzo ścisły kontakt z niemieckim narodowym socjalizmem.

Oficjalnie komunikują o aresztowaniu 31 osób, które rozrzucały ulotki, na wołające Żydów do wystąpienia przeciwko ostatnim zarządzeniom rządu, ma jącym na celu zapewnienie równowagi społecznej i gospodarczej i do zorganizowania bojkotu, celem sparaliżowania życia gospodarczego Węgier. — Sprawę aresztowanych przekazano sądom.

Rewizje w firmach metalurgicznych

w związku z wykrytą aferą przemytniczą

Warszawa, 19 kwietnia.

Straż graniczna dokonała licznych rewizyj w firmach metalurgicznych, wobec stwierdzenia olbrzymiego przemytu różnych artykułów z Niemiec.

W związku z tym zostali aresztowani kupcy z Będzina Majer Gutman, jego ojciec Jakób i brat Icek.

Za dwoma kupcami Abrahamem Gut manem i Berkiem Grajcarem rozesłano listy gończe. Ponadto rewizje przeprowadzone były w firmach w Katowicach Białymstoku i w Warszawie. Dalsze śledztwo jest w toku.

Z dziejów Łodzi

Dnia 20 kwietnia 1908 roku Moskale wpadli na trop szeroko rozgałęzionego spisku antyrosyjskiego, przygotowanego przez Narodowy Związek Robotniczy.

Epilogiem tej dekonspiracji Nar. Zw. Robotniczego jest szereg wielkich procesów przed Sądem Okręgowym rosyjskim w Piotrkowie, w wyniku tych procesów szereg działaczy NZR, a mianowicie inż. Wacław Wojewódzki, Paweł Urbaniak, Kazimierz Woźniak, Antoni Michałkiewicz, ś. p. Antoni Hilczer, sprawca zamachu na Kaznakowa i na kieleckiego rusyfikatora Afanasjewa Józef Zubert i inni zostają skazani na katorgę i zesłanie na Sybir.

Kwiecień **20** Środa

Dziś Sulpicjusza
Jutro Anzelma

Wschód słońca	4.30
Zachód słońca	18.40
Wschód księżyca	0.00
Zachód księżyca	8.23
Długość dnia	13.38
Przybyło dnia	5.59

Krótkie wiadomości

FERIE SZKOLNE, zarządzone na okres świąt Wielkiej Nocy, kończą się w dniu dzisiejszym. Normalne zajęcia w szkolnictwie średnim i powszechnym rozpoczynają się zatym w czwartek, jutro, a nie jak przypuszczano — dziś. Tylko 8 klasa gimnazjum starego typu nie wznawia normalnych zajęć ze względu na egzaminy dojrzałości, które zaczynają się w przyszłym tygodniu.

* * *

GODŁA SKŁADÓW APTECZNYCH — białe krzyże na czerwonym polu — mają być skasowane w ciągu najbliższych dni. Pozostaje to w związku z wejściem w życie przepisów o ochronie godła państwowego Szwajcarii, które przedstawia właśnie biały krzyż na czerwonym polu. Zarządzenie dla składów aptecznych już zostało wydane.

* * *

MASOWE TĘPIENIE SZCZURÓW w Łodzi rozpoczyna się, jak wiadomo, w przyszłym tygodniu. Aby wygłodzić szkodliwe gryzonie i zmusić je do spożycia trutek, we wszystkich domach musi być przeprowadzone w pierwszych dniach przyszłego tygodnia generalne sprzątanie i oczyszczenie śmietników. Trutki są już do nabycia w dozorach sanitarnych.

* * *

NOWE BLANKIETY WEKSLOWE ukażą się w obiegu jeszcze w bieżącym miesiącu. — Wymiar blankietów będzie mniejszy, z lewej strony będzie wolne pole do rejestracji weksla w firmach, rubryka „słownie" widnieć będzie od góry pod sumą weksla, a na odwrotnej stronie wydrukowana będą rubryki dla żyrantów.

* * *

SĄDY ŁÓDZKIE wznawiają dziś swą działalność. Wczoraj jeszcze, zarówno w sądzie okręgowym jak i w sądach grodzkich trwały ferie świąteczne. Pierwsze rozprawy rozpisane są na dzień dzisiejszy.

* * *

BUDOWA BLOKÓW ROBOTNICZYCH mieszkaniowych przez zarząd miejski w Łodzi rozstrzygnie się w przyszłym tygodniu. W najbliższych dniach magistrat sfinalizuje pertraktacje z Bankiem Gospodarstwa Krajowego i z TOR w sprawie otrzymania kredytów na ten cel. Kredyty wynieść mają łącznie 1 milion złotych.

Dyżury aptek

Nocy dzisiejszej dyżurują następujące apteki: H. Pastorowa — Łagiewnicka 96, J. Kahane — Limanowskiego 80, J. Koprowski — Nowomiejska 15, M. Rozenblum — Śródmiejska 21, M. Bartoszewski — Piotrkowska 94, L. Czyński — Rokicińska 53, E. Zakrzewski — Kątna 54, S. Trawkowska — Brzezińska 56, I. Siniecka — Rzgowska 59.

Przemysłowcy nie ulegną hitlerowcom

Kupcy gdańscy przyjeżdżają dziś do Łodzi, celem skłonienia przemysłowców do ustępstw. — Gauleiter żąda usunięcia przedstawicieli-Żydów

Donosiliśmy w numerze świątecznym, w relacji naszego korespondenta gdańskiego, o nowych restrykcjach władz hitlerowskich wolnego miasta przeciwko Żydom. Wszystkie firmy gdańskie wywiesiły mianowicie na drzwiach swych przedsiębiorstw specjalne tabliczki z napisami: **„Juden nicht erwunscht"** lub **„Juden haben keinen Zutritt"**. Przekroczenie progu niemieckiego przedsiębiorstwa przez Żyda, obojętne w jakim celu — kupna, sprzedaży czy odbioru należności — ma być traktowane według praw gdańskich jako **„Hausfriedensbruch"** i pociągnąć może za sobą aresztowanie.

Wiadomość ta wywołała w łódzkich kołach przemysłowych duże poruszenie. Rynek gdański bowiem jest w chwili obecnej niemal całkowicie zależny od przemysłu łódzkiego, ktcry udziela mu dużych kredytcw. Gdańscy hitlerowcy nie chcą bynajmniej tego stosunku zrywać, ale **pragną zmusić przemysł łódzki by posługiwał się wyłącznie agendami niemieckimi, członkami partii narodowo socjalistycznej,** by wycofał z terenu wolnego miasta swych przedstawicieli-Żydów i by nawet sami przemysłowcy nie mogli przybywać na teren wolnego miasta.

Decydując się na takie postawienie sprawy, firmy gdańskie obawiały się jednak zbyt ostrej reakcji ze strony przemysłu łódzkiego. I oto, jak się dowiadujemy, **w dniu dzisiejszym przyjeżdżają do Łodzi przedstawiciele wszystkich większych firm gdańskich, celem odbycia konferencji z przemysłowcami łódzkimi.** Ich celem jest w sposób „przyjazny" zwrócić uwagę na konieczność podporządkowania się Gauleiterowi Foersterowi i zakomunikowanie, że do czasu póki wszystko ułoży się, **sami będą przybywać do Łodzi po zakupy, by umożliwić w międzyczasie zmianę stałych przedstawicieli w Gdańsku.**

Jak nas informują, w sprawie tej już odbywają się narady i posiedzenia w łódzkich organizacjach gospodarczych. Przemysł łódzki nie chce bowiem podporządkować się dyrektywom gdańskiej partii narodowo - socjalistycznej i **nie zmieni dotychczasowych przedstawicieli na ludzi, do których zaufania nie ma i którzy zresztą są ściśle związani z partią narodowo-socjalistyczną.**

Wysłannicy niemieckich firm gdańskich spotkają się dziś w Łodzi ze stanowczą postawą całego przemysłu łódzkiego. (t)

Nagroda literacka m. Łodzi

ma być przyznana p. Marii Dąbrowskiej. — Jury zbierze się w maju

W roku bieżącym, jak się dowiadujemy, przyznanie i wręczenie nagrody literackiej m. Łodzi, nastąpi z pewnym opóźnieniem. Posiedzenia jury zwoływane były zazwyczaj w drugiej połowie kwietnia, zaś wręczanie nagrody przewidziane było na uroczystym posiedzeniu rady miejskiej w dniu święta narodowego 3 maja.

Przeszkody techniczne jednak, które wyłoniły się w roku bieżącym, nie pozwalają dotrzymać tych terminów. Z tych względów **zaproszenia do członków jury wysłane będą przez zarząd miejski dopiero w pierwszych dniach maja.** Zaproszenia otrzymają: dwaj wybitni krytycy literaccy, delegaci ministerstwa WR i OP., Polskiej Akademii Umiejętności, Polskiej Akademii Literatury oraz delegaci Pen-clubu, związku zawodowego iteratów poskich, towarzystwa dziennikarzy i literatów polskich, związku polskich autorów dramatycznych i Syndykatu Dziennikarzy Łódzkich.

Termin wręczenia nagrody laureatowi wyznaczony będzie później. Jak dotąd, **jako kandydata do tegorocznej nagrody literackiej m. Łodzi wymienia się p. Marię Dąbrowską.** (i)

Przedmieścia toną w błocie

Mieszkańcy peryferyj proszą o uregulowanie ulic i ułożenie chodników

W związku z rozpoczętym sezonem robót publicznych w Łodzi, na plan pierwszy wysunęła się sprawa **uporządkowania jezdni i chodników,** przedewszystkim na tych ulicach, które wogóle jeszcze nie są zabrukowane. Wbrew przypuszczeniom, ulic takich jest bardzo wiele w Łodzi. Znajdują się one coprawda na peryferiach, ale peryferie te zabudowują się coraz bardziej w ostatnich latach i coraz więcej ludzi tam zamieszkuje.

Plan robót brukarskich jest już opracowany i ulice, które otrzymają nawierzchnię, wytyczone. Zrozumiałą jest rzeczą, że plan nie mógł objąć wszystkich niezabrukowanych ulic — nie starczyłoby na to pieniędzy, nawet w wypadku, gdyby kredyty dla Łodzi zostały podwyższone. Mieszkańcy tych ulic postanowili wystąpić do zarządu miejskiego z następującą prośbą:

Ponieważ jest rzeczą niemożliwą zabrukowanie wszystkich ulic — mieszkańcy tych dzielnic proponują rozwiązanie kompromisowe: mianowicie, przeprowadzenie na razie robót ziemnych t. j. **zniwelowanie terenu, co nie jest połączone z dużymi wydatkami, gdyż nie wymaga użycia kosztownych materiałów.** Następnie, rezygnując narazie z bruków na jezdni, proszą **o ułożenie płyt betonowych na chodnikach.** Wskazują oni, że miasto posiada własną betoniarnię, która produkuje w ciągu całego roku dostateczną ilość płyt. Płyty te użyte winny być przedewszystkiem **na nieuregulowanych ulicach przedmieść, przez co podniesie się stan zdrowotny i stan bezpieczeństwa.** — Memoriał w tej sprawie doręczony będzie zarządowi miejskiemu w najbliższych dniach. (i)

Przebudowa dworca Fabrycznego

rozpocznie się już wkrótce. — Składy będą przeniesione na Polesie Widzewskie

Donosiliśmy już kilkakrotnie, że władze kolejowe, pragnąc usprawnić komunikację kolejową z Łodzi, opracowały **plan przeniesienia dworca towarowego ze stacji Łódź - Fabryczna na Polesie Widzewskie. Równocześnie nastąpić ma rozbudowa dworca Fabrycznego.**

Roboty wstępne przy przebudowie dworca, jak się dowiadujemy, rozpocząć się mają już w roku bieżącym. Ponieważ wskutek przeniesienia dworca towarowego usunięte będą magazyny kolejowe, stojące nawprost budynku stacyjnego — **tor kolejowy zostanie znacznie rozszerzony.** Umożliwi to skasowanie systemu jednotorowego, który jest bardzo niedogodny, gdyż utrudnia manewrowanie pociągami. Zbudowane będą natomiast po dwa tory przyjazdowe i odjazdowe.

Następnie zbudowany ma być tunel, stanowiący przejście od budynku stacyjnego do właściwego toru i odwrotnie. Budowa tunelu rozpocznie się już w roku bieżącym. Z tunelu prowadzić będą schody na peron do każdego tunelu przyjazdowego i odjazdowego.

Jest to, jak nas informują **prowizoryczne rozwiązanie przebudowy dworca Fabrycznego.** Właściwy plan bowiem przewiduje przesunięcie całego dworca między ulice Targową i Lindleya, gdzie zbudowany będzie nowy, wielki gmach stacyjny, dostosowany do nowoczesnych wymogów komunikacyjnych. **Realizacja całego planu obliczona jest na kilka lat.** (i)

Nieście pomoc najbiedniejszym

Roboty publiczne

zostały znacznie rozszerzone

W bieżącym tygodniu rozszerzone zostają roboty publiczne, prowadzone przez zarząd miejski w Łodzi.

Wczoraj wznowiono produkcję w betoniarni miejskiej pry ul. 6 Sierpnia i przy robotach tych zatrudniono około 60 robotników. Do robót kanalizacyjno-wodociągowych przyjętych ma być w bieżącym tygodniu 1000 robotników. Rekrutacja rozpocznie się dziś.

Do robót plantacyjnych przyjętych będzie jeszcze 150 robotnic. Natomiast rozszerzenie robót brukarskich nastąpi dopiero w przyszłym tygodniu. (i)

Memoriał włókniarzy do rządu

w sprawie 40-godzinnego tygodnia pracy. — Podwyżka płac dla pończoszników. O umowę zbiorową z majstrami. — Uruchomienie wszystkich fabryk

Jak już donosiliśmy, w piątek odbyło się posiedzenie komitetu wykonawczego klasowego związku włókniarzy, na którym postanowiono opracować **memoriał do rządu w sprawie 40-godzinnego tygodnia pracy w przemyśle włókienniczym.**

Memoriał ten zawierać będzie szczegółowe **uzasadnienie akcji o skrócenie tygodnia pracy.** Wysunięte będą trzy zasadnicze punkty, a mianowicie:

1. W związku z przeprowadzeniem racjonalizacji pracy we wszystkich niemal zakładach przemysłowych, robotnicy zmuszeni zostali do większego wysiłku, co wpływa ujemnie na ich zdrowie i życie. Zmniejszenie godzin pracy, przy pozostawieniu zarobków w dotychczasowej wysokości, wpłynie dodatnio na pracę robotników;

2) Racjonalizacja pracy w fabrykach spowodowała utratę pracy przez liczne rzesze robotników, wpływając tym samym na wzrost bezrobocia — zmniejszenie godzin pracy siłą rzeczy spowoduje ponowny wzrost zatrudnienia;

3) Podrasta młode pokolenie robotnicze, dla których nie ma miejsca przy warsztatach fabrycznych. Konieczność powiekszenia stanu zatrudnienia umożliwiłaby pracy temu młodemu pokoleniu.

Powyższy memoriał, szczegółowo opracowany, zawiezie do ministerstwa opieki społecznej delegacja klasowego związku.

* * *

Jutro wydane będzie **orzeczenie nadzwyczajnej komisji rozjemczej w sprawie płac i warunków pracy w przemyśle pończoszniczym.** O ile obie strony przyjmą orzeczenie bez zastrzeżeń — zacznie ono natychmiast obowiązywać. W razie gdyby strony zgłosiły jakiekolwiek zastrzeżenia — **orzeczenie przechodzi pod rozpoznanie ministerstwa opieki społecznej i zaczyna obowiązywać w chwili, gdy p. minister nada mu moc prawną.**

Jak się dowiadujemy, **podwyżka płac robotniczych wyniesie prawdopodobnie 10 proc.** zarówno dla przemysłu kotonowego jak i dla maszyn okrągłych. Podwyżka ta jest uzasadniona z tego względu, iż ostatnio nastąpiła redukcja płac robotniczych, a równocześnie zaznaczył się wzrost drożyzny.

Bezpośrednio po wydaniu orzeczenia wyłoni sie **sprawa powołania w inspekcji pracy stałego asystenta dla spraw przemysłu pończoszniczego.** W tej dziedzinie przemysłu bowiem zatargi są b. częste. Wynikają one nie tylko w sprawie płac, ale z powodu **nieudzielania robotnikom urlopów, z powodu łamania ustawy o czasie pracy i zatrudniania robotników w porze nocnej bez zezwolenia itd.** Stały asystent miałby za zadanie czuwać, by przekroczenia te nie miały więcej miejsca.

* * *

Jutro odbędzie się w inspektoracie pracy, **pod przewodnictwem nacz. Preniera z ministerstwa opieki społecznej konferencja z przedstawicielami przemysłu i majstrów fabrycznych w sprawie układu zbiorowego.** Jak wiadomo, dotychczasowe pertraktacje nie doprowadziły do uzgodnienia warunków obu stron.

* * *

W przemyśle budowlanym toczą się jeszcze pertraktacje w sprawie ustalenia warunków płac na bieżący sezon. O ile do dnia 22 bm. pertraktacje te nie doprowadzą do porozumienia, powołana będzie **nadzwyczajna komisja rozjemcza.**

* * *

W roku bieżącym, jak już donosiliśmy, nie zarządzono dłuższej przerwy świątecznej w przemyśle włókienniczym W związku z tym **wczoraj ruszyły już wszystkie fabryki, z wyjątkiem niektórych mniejszych zakładów, pracujących przez cztery dni w tygodniu.** (l)

Samobójstwo dziennikarza

polskiego w Wiedniu

W Wiedniu odebrał sobie życie dziennikarz polski, Roman Hernisz. Był on korespondentem polskim pism amerykańskich, następnie swego czasu korespondentem „Polonii" katowickiej. Zmarły zamieszkiwał stale w Wiedniu, gdzie wydawał w pierwszych latach po wojnie pisma emigracyjne. Napisał on szereg książek traktujących o życiu i niedoli emigracji polskiej za granicą. Przyczyną samobójstwa był rozstrój nerwowy. —

Ku czci Moniuszki

Wielki koncert odbędzie się 27 b. m.

Zbliża się dzień 27 kwietnia, dzień koncertu na rzecz budowy pomnika Moniuszki. Słusznem będzie przypomnieć na nowo o wielkim znaczeniu Moniuszki dla muzyki polskiej i o jego zasługach w zakresie wychowania estetycznego społeczeństwa. W działalności kompozytorskiej pamiętał zawsze o swej pracy pionierskiej, tworzył formy przystępne dla tych, których nie stać było na zrozumienie muzyki trudnej. Wykrzesał genialnym talentem skarbiec pieśni o szlachetnej swojskiej melodii. Niepowszednie piękno i prostota jego dzieł przemawiają do nas głęboko i wzruszają. Naszym sercom jest szczególnie bliski, jego ciche cierpliwie zmaganie się z przeciwnościami losu, a równocześnie mozolny trud i natchniony polot twórczości wzbudzają największą cześć. Dlatego przyczyńmy się wspólnym wysiłkiem i ofiarnym groszem do wzniesienia pomnika Moniuszki, który stanie w hołdzie dla wielkiego polskiego muzyka i ku zbudowaniu przyszłych pokoleń. Nie pominno zabraknąć na koncercie nikogo, komu droga jest pieśń i muzyka polska. Przypominamy jeszcze raz: koncert odbędzie się dnia 27 bm. o godz. 20.30 w sali Filharmonii. Protektorat nad koncertem objęła Pani Wojewodzina Krystyna Hauke-Nowakowa.

Bilety już do nabycia w Konserwatorium ul. Traugutta 9, w cenie od gr. 54 do zł. 5.50.

Sobkowiak-Rotholc i Kolczyński-Lelewski

walczyć będą w ramach mistrzostw bokserskich Polski

Już tylko kilka dni dzieli nas od wielkiej batalii bokserskiej XV mistrzostw pięściarskich Polski, które rozegrane zostaną w nadchodzącą sobotę i niedzielę w Łodzi.

W mistrzostwach startuje kwiat pięściarstwa polskiego, to też impreza wzbudziła w sferach sportowych naszego miasta olbrzymie zainteresowanie.

W dniu wczorajszym nadeszła do Łodzi wiadomość o wyznaczeniu przez PZB w ramach mistrzostw dwóch walk eliminacyjnych

KOLCZYŃSKI — LELEWSKI
I SOBKOWIAK — ROTHOLC.

Zawodnicy ci, reprezentujący czołową klasę naszego boksu nie biorą udziału w mistrzostwach, a dwaj z nich, Sobkowiak i Kolczyński, wyznaczeni zostali, jak wiadomo, do eliminacji berlińskich. PZB, pragnąc sprawdzić formę tych zawodników, wyznaczył powyższe dwie walki, które niewątpliwie znacznie ożywią mistrzostwa Polski.

Otwarcia mistrzostw dokona prezes PZB mjr Mirzyński.

Tajemnicze morderstwo w Piotrkowie

Władze zatrzymały męża zabitej Jagiełłowej

W drugi dzień Świąt nieujawniony dotąd sprawca dokonał w Piotrkowie **tajemniczego morderstwa na osobie żony emeryta kolejowego.**

Po północy Józef Jagiełło, 65-letni emeryt kolejowy, zamieszkały przy ul. Piłsudskiego 155, zaalarmował sąsiadów wieścią, iż **żona jego podczas jego nieobecności została zabita, najpewniej wystrzałem z rewolweru i we śnie.**

Policja i sąsiedzi stwierdzili wielki nieład w mieszkaniu Jagiełły: **szafy i szuflady były pootwierane. Denatka, w kałuży krwi, już rozebrana, leżała na łóżku.**

Władze przesłuchały przede wszystkim samego Jagiełłę, a ponieważ zachowanie jego wydało się podejrzane — został zatrzymany.

Dochodzenie jest w toku; zbrodnia wywołała duże wrażenie w Piotrkowie. (l)

Wyłudzał pieniądze od rodzin emigrantów

Sąd skazał Lamusa na 8 miesięcy więzienia

Przed sądem grodzkim odpowiadał Wiktor Lamus, przez kilka lat zatrudniony we Francji na robotach rolnych — winny poszkodowania licznych rodzin emigrantów do Francji, zamieszkałych w Łodzi.

Lamus, po powrocie w styczniu r. ub. do Łodzi, nie mając tutaj pracy, wpadł na pomysł i, znając adresy przebywających we Francji łodzian, zwracał się do ich rodzin, twierdząc, że **musi wykupić dla nich paczki, nadesłane pod jego adresem od krewnych z zagranicy.**

Podając, że musi opłacić cło, już leżących na poczcie paczek, zdołał oskarżony wyłudzić w kilkunastu wypadkach sumy od 30 do 50 złotych.

W dniu 17 lutego r. ub. powinęła się Lamusowi noga. Gdy oto przybył do Agnieszki Felicjaniak z Wiskitna i próbował ją również nabrać na kilkadziesiąt złotych, rzekomo na wykupienie paczki od jej męża z Francji — **Felicjaniakowa, która wiedziała dokładnie z listu od męża, że paczki nie ma się co spodziewać — wskazała Lamusa policji.**

Poszukiwania za Lamusem trwały do końca ubiegłego roku. Wczoraj został **Wiktor Lamus skazany na 8 miesięcy więzienia z zawieszeniem wykonania kary na trzy lata.** (l)

Legia zwycięża AIK 3.2

w meczu tenisowym

Warszawa, 19 kwietnia.

Trzydniowy mecz tenisowy, rozegrany na kortach stołecznej Legii pomiędzy Legią i A. I. K. ze Sztokholmu, zakończył się zwycięstwem drużyny warszawskiej w stosunku 3:2.

We wtorek odbyły się pozostałe single. — Tłoczyński walczył ze Schroederem, przegrywając w trzech setach 2:6, 5:7, 3:6. Tłoczyński grał znacznie słabiej, niż w sobotę i jedynie w drugim secie nawiązał on walkę ze Szwedem. — W pozostałych setach Schroeder górował bardzo wyraźnie.

W drugim spotkaniu Spychała wygrał z Vallenem 6:3, 6:2, 6:1, wykazując bardzo dobrą formę.

W ogólnej klasyfikacji zwyciężyła Legia w stosunku 3:2.

Mecz tenisowy Polska—Niemcy

W piątek, sobotę i niedzielę odbędzie się na kortach Legii w Warszawie międzypaństwowy mecz tenisowy Polska — Niemcy o puchar, ufundowany przez ambasadora Niemiec w Warszawie von Moltke. Program meczu obejmuje 7 spotkań: 4 gry pojedyńcze panów, grę pojedyńczą pań, grę podwójną panów i grę mieszaną. Pierwszego dnia, w piątek, mają się odbyć dwie gry pojedyńcze (początek o godz. 15-ej), w sobotę — gra pań i gra podwójna panów (początek o godz. 15-ej), w niedzielę — rewanżowe single panów i gra mieszana (początek o godz. 14-ej).

Drużyny wystąpia w następujących składach:

Polska: gra pojedyńcza panów — Hebda i Tłoczyński, gra pojedyńcza pań Jadwiga Jędrzejowska, gra podwójna panów — Hebda — Baworowski, gra mieszana — Jędrzejowska—Baworowski.

Niemcy: gra pojedyńcza panów — Goepfert i Dettmer, gra pojedyńcza pań Enger, gra podwójna panów — Goepfert — Beutner, gra mieszana — Enger — Beutner.

W razie, gdyby Baworowski nie mógł wystąpić, miejsce jego zajmie w grze podwójnej panów Tłoczyński, a w grze mieszanej Hebda.

Inauguracja sezonu ligowego w Łodzi

W nadchodzącą niedzielę zostanie zainaugurowany w Łodzi sezon spotkań ligowych meczem ŁKS—Wisła, który odbędzie się na stadionie ŁKS przy Al Unii (o godz. 16). Sędzią meczu będzie p Krukowski. ŁKS wystąpi w składzie zasilonym Stolarskim.

Poza meczem ŁKS—Wisła odbędą się w niedzielę następujące mecze ligowe: w Krakowie: Cracovia — Warta w Warszawie: Polonia — Ruch, w Świętochłowicach: AKS — Warszawianka i w Wilnie: Śmigły — Pogoń.

* * *

W niedzielę, 24 bm. odbędą się następujące dalsze mecze o mistrzostwo łódzkiej klasy A: w Łodzi o godz. 11-ej przed południem na boisku UT: UT—SKS, na boisku ŁKS: ŁTSG—PTC, na boisku Widzewa: Widzew — Wima i w Pabianicach na boisku Sokoła o godz. 16.30: Sokół (Pabianice) — WKS.

Warszawscy pływacy w Łodzi

W nadchodzącą niedzielę, 24 bm. odbędzie się w pływalni polskiej YMCA przy ul. Traugutta 3, mecz pływacki juniorów HKS—PZL (Warszawa).

Program obejmuje następujące konkurencje: biegi 50 i 100 mtr., wszystkimi stylami, 200 mtr. stylem klasycznym i sztafety 5×50 oraz 3×100 mtr. stylem zmiennym. Poza tym nadprogramowo odbędzie się po raz pierwszy w Łodzi sztafeta chłopców 10×25 mtr. Odbędą się również skoki z trampoliny, w których popisywać się będzie znakomity skoczek warszawski Cieślar, który na mistrzostwach Polski zdobył trzecie miejsce.

Mecz HKS-u z pływakami warszawskimi zapowiada się b. ciekawie, gdyż PZL posiada najsilniejszy zespół juniorów w stolicy. Mecz rozpocznie się o godz. 11.30 przed południem. Ceny biletów są bardzo niskie 25 i 50 gr. Nabywać je można w przedsprzedaży w spółdzielni „Czuj-Czyn", Piotrkowska 146.

NOWY ROZŁAM W RZĄDZIE ANGIELSKIM

został z trudem zażegnany przez Chamberlaina. — Trzech ministrów chciało się podać do dymisji. — Trzy grupy opozycyjne. — Zwycięstwo, które stać się może klęską

Projekt stworzenia bloku stronnictw demokratycznych

Londyn, w kwietniu.

Chamberlain osiągnął sukces i zwycięstwo. Aby zrozumieć sens tego wydarzenia w obecnej chwili i stworzyć właściwą perspektywę przyszłych możliwości, należy zorientować się w warunkach psychicznych minionego kryzysu.

Kryzys był znacznie poważniejszy, niż, mówiąc szczerze, życzyli sobie tego w kołach oficjalnych. W gabinecie doszło do ostrej różnicy zdań, w partii tworzył się rozłam, w kraju narastało niezadowolenie z rządu. Wbrew wszelkim zaprzeczeniom należy stwierdzić, iż **kilku ministrów (trzech lub** czterech) **miało się podać do dymisji.** Około 50 konserwatystów przygotowywało się do opuszczenia szeregów większości parlamentarnej i przyłączenia się do opozycji. Wreszcie opinia publiczna coraz wyraźniej i ostrzej atakowała Chamberlaina. **Niebezpieczeństwo nowego kryzysu** głównie polegało jednak na tym, że nastąpił on **tuż po kryzysie, wywołanym ustąpieniem Edena.** Jedna fala napłynęła więc na drugą i wstrząs był tym silniejszy.

Gmach rządu zatrząsł się w swych posadach. Cóż więc uratowało Chamberlaina?

Odpowiedź na to pytanie znajdziemy, jeśli zastanowimy się nad **charakterem bardzo szerokiej opozycji przeciwko Chamberlainowi.** Przekonamy się przede wszystkim, iż nie była ona jednorodna. Ideologiczne i psychologiczne podstawy opozycji były bardzo różne. Oczywiście, że w pewnym punkcie spotykali się wszyscy przeciwnicy Chamberlaina, ale **wychodzili oni z różnych założeń i nie zmierzali do jednego celu.** Spróbujmy sprecyzować te indywidualne właściwości i dla wygody przylepmy odpowiednie etykiety:

Kto jest w opozycji

1) **OPOZYCJA IDEOWO DEMOKRATYCZNA.** Są to socjaliści, radykałowie i lewicowi liberałowie. Dzieli ich od rządu zasadniczo odmienne stanowisko **w kwestiach polityki wewnętrznej, gospodarczej i społecznej.** W dziedzinie polityki zagranicznej odstręcza ich niezbyt zdecydowane stanowisko wobec genewskiej techniki pokojowej, obojętność w stosunku do zasady zbiorowego bezpieczeństwa oraz ujęte w ramach bardzo wąskich narodowe cele dyplomacji brytyjskiej. **Ciągłe ustępstwa na rzecz dyktatorów, traktują oni jako zdradę światowej demokracji,** która przygotowuje wojnę w warunkach najmniej odpowiednich oraz stopniowy zanik wolności na świecie. **Aneksja Austrii, niebezpieczeństwo, grożące Czechosłowacji, komedia nieinterwencji — wszystko to dla tej grupy opozycyjnej stanowi nową ilustrację do starego tekstu.** Wszczęli oni z rządem energiczniejszą walkę nie dlatego, że odkryli coś nowego, lecz dlatego, iż „**wybiła 11-ta godzina**".

2) **OPOZYCJA IMPERIALISTYCZNA.** Są to Churchill, Harold Nicolson i kilku młodych ministrów. W tej grupie konserwatystów są ludzie, którzy **szczerze oddani są Lidze Narodów,** skłonni widzieć cel w zbiorowym bezpieczeństwie. Jednakże patos ich przekonań wypływa jeszcze z innych źródeł. Jest to — **Wielkie Imperium Brytyjskie.** Solidaryzowali się oni z Edenem podczas jego starcia z Chamberlainem dlatego, iż **w stanowczej polityce zagranicznej widzą oni jedyną podporę Imperium przeciwko dyktatorom,** starającym się je zniszczyć — jawnie lub skrycie.

Czy Anglia może obronić Imperium własnymi siłami? **Jest to b. wątpliwe. Potrzebni jej są przyjaciele, wiele przyjaciół.** Liga Narodów jest narzędziem wspaniałym, jeśli ją tylko odpowiednio nastawić i wykorzystać. **Wszystko co wzmacnia Francję, wzmacnia również Anglię. Wobec tego wszystkie pakty francuskie o wzajemnej pomocy z innymi państwami, należy traktować jako realne i korzystne osiągnięcie. Dyktatorów można kupić za cenę pełnego samowyrzeczenia się, a nie drogą ustępstw, dlatego osłabiać dla ich wygody gwarancje francuskiego bezpieczeństwa jest niemądre i szkodliwe.**

Lecz jeśli Anglii potrzebna jest obca pomoc, to nie powinna jej odmawiać innym. Wobec tego należy **udzielić pewnych gwarancyj Czechosłowacji. Z Mussolinim należy być stanowczym w sprawach Hiszpanii. Zbiorowe bezpieczeństwo nie jest bynajmniej „ideą", w stosunku do której można się odnosić ironicznie w Carlton - klubie, lecz nieodzowną koniecznością.**

Walka z polityką Chamberlaina stała się dla tej grupy obowiązkiem politycznym od chwili, gdy „jego" metoda zaczęła grozić rozkładem wielkim mocarstwom.

3) **OPOZYCJA W IMIĘ PRESTIŻU ANGLII.** Wodzem tej opozycji jest tak zwany „**człowiek z ulicy**". Już w czasie dymisji Edena był on głęboko wzburzony pogłoskami o tym, że Anglii narzucono **natychmiastowe pertraktacje drogą jakichś gróźb i prawie że szantażu.** Czyżby Anglia straciła już swe znaczenie na świecie? Rząd uroczyście zapewniał go, że jest to omyłka — nie było żadnych gróźb, ani szantażu. Komu wierzyć? „**Człowiek z ulicy" postanowił poczekać.**

Niemcy duszą Austrię w braterskim uścisku. **Londyn wysyła protest,** napisany w tonie stanowczym. **Berlin niemniej stanowczym gestem rzuca protest do kosza.** Premier oznajmia w parlamencie, iż **Niemcy pokornie proszą Anglię, aby zechciała nie mieszać się nie do swoich spraw.** Wszyscy przepowiadają, po Wiedniu pójdzie Praga. Oczy całego świata zwracają się ku Anglii. Czy i to wyzwanie przyjmie ona w milczeniu? Czy i tym razem ograniczy się do „**stanowczego" protestu, by usłyszeć w odpowiedzi, że miesza się nie do swoich spraw? T. zn., że Hitler jest naprawdę panem Europy i że Anglia straciła swe, dawne znaczenie.**

Więc pocóż są te dwa miliardy funtów na zbrojenia? Jeżeli Chamberlain na wszystko pozwala Niemcom, to znaczy, że **Anglia jest państwem drugorzędnym.** Stąd wniosek: — „**Chamberlain musi odejść!**".

Ta opozycja dla rządu najniebezpieczniejsza. **W tym punkcie przecinały się wszystkie kierunki opozycyjne.**

Chamberlain wytrwał

Chamberlain mimo to nie odszedł. Zrozumiał on, iż uda mu się utrzymać przy władzy tylko wtedy, jeśli odseparuje te trzy niebezpieczne dla niego odłamy opozycji. I postąpił odpowiednio do wyznaczonego planu: **o Czechosłowacji powiedział więcej, niż tego żądał i oczekiwał „człowiek z ulicy". Kwestię hiszpańską odłożył na razie na bok, powołując się na bliski koniec pertraktacyj z Włochami i na ich pomyślny przebieg.** Churchill może trwać przy swoim zdaniu, ale on nie weźmie na siebie odpowiedzialności za przerwanie pertraktacyj, które **muszą być zakończone do przyjazdu Hitlera do Rzymu.** Pozostaje więc tylko jeszcze **opozycja ideowo - demokratyczna,** której Chamberlain mógł powiedzieć bardzo mało.

Najważniejszym jest to, że wraz z szarym obywatelem, **uspokoili się ministrowie,** że zastanowili się i **postanowili poczekać niecierpliwi konserwatyści,** że w kraju nastąpiło uspokojenie. Obalenie rządu okazało się rzeczą niemożliwą. Dwa kryzysy minęły pomyślnie. Fala protestów odpłynęła. Rdzenna opozycja rozumie, że straciła sojuszników. Przyznaje ona, że **w obecnej chwili nawoływania do ataku na rząd nie znajdują już oddźwięku wśród społeczeństwa. W okresie krytycznym dla Anglii i Francji związki zawodowe nie pozwolą sobie na sabotowanie zbrojeń.**

Podkreślając zwycięstwo Chamberlaina, nie należy jednak wyolbrzymiać tego sukcesu. W rzeczywistości jest to bowiem **zwycięstwo chwilowe i warunkowe.** Kryzys zmienił wzajemny stosunek sił politycznych i zostawił w umysłach głęboki ślad. Tego rodzaju przeżycia moralne czasem przesądzają los całego pokolenia. Historyk tego rodzaju momenty w życiu narodu nazywa decydującymi. **Eden, poruszając kwestię moralnej wartości dyplomacji współczesnej, wyświadczył Anglii znacznie większą przysługę, niż gdyby pozostał w rządzie, stosując nadal demokratyczne plasterki w wypadkach, gdy konieczna jest radykalna operacja.**

„Związek pokoju" w Anglii

Pod względem politycznym ślady kryzysu uwydatniają się w formie silnego ruchu, dążącego do stworzenia w Anglii „**związku pokoju**". Jest to angielska odmiana frontu ludowego. Nieraz już zastanawiano się nad tym projektem, któremu sprzeciwiali się stanowczo socjaliści, nie życząc sobie paktu z komunistami. Marzyli oni o własnym zwycięstwie podczas wyborów, nie chcąc dzielić się z liberałami — ani wspólnym losem wyborczym, ani władzą. Obecnie jednak na łamach prasy socjalistycznej coraz częściej rozlega się wezwanie do **konsolidacji całej opozycji pod sztandarami walki o pokój oraz o demokratyczne zasady w dziedzinie polityki zagranicznej.** Nie pora obecnie — twierdzi ta część prasy — na walki partyjne, każdy Anglik, pragnący zorganizowanej walki o pokój w międzynarodowej skali, bez względu na to, czy to będzie socjalista, liberał, radykał, bezpartyjny czy też konserwatysta, **znajdzie swe miejsce w szeregach nowego bloku „Związku pokoju".** Inicjatywa ta spotkała się z gorącą sympatią całej prasy liberalnej.

Parlament angielski liczy 615 posłów. Do opozycji należy 190. Ale 150 miejsc, zajmowanych przez konserwatystów, należy do nich tylko dlatego, że **popierali ich liberałowie, którzy sami byli w mniejszości.** Na wypadek powstania bloku partyj demokratycznych, inicjatorzy uważają, że te miejsca są stracone dla konserwatystów. Dałoby to razem blokowi **340 miejsc na ogólną ilość 615, czyli większość.** Ale inicjatorzy liczą, że do nowego bloku przyłączyliby się jeszcze inni konserwatyści, tworząc większość liczniejszą i bardziej zwartą.

Cyfry te ilustrują nadzieje opozycji angielskiej. Ma ona za sobą jeszcze tych, którzy dotychczas nie brali udziału w życiu politycznym, ale którzy doszli do wniosku, że czas nareszcie pomyśleć o obronie kulturalnych i moralnych wartości ginącego świata i że w walce tej powinni wziąć udział bez wyjątku wszyscy.

P. S. L.

Katastrofa samochodowa pod Głownem

4-ch uczestników wycieczki do Góry Kalwarii odniosło rany

Jak już donosił wczorajszy „Express Wieczorny", onegdaj, krótko po południu, na szosie wiodącej do Łodzi, koło Głowna, wydarzył się **wypadek samochodowy.** Autobus komunikacji Łódź—Warszawa, z nieustalonych bliżej przyczyn — **zjechał do rowu i wywrócił się.**

Wozem jechało razem 14 pasażerów, niemal wyłącznie uczestników rodzaju **pielgrzymki młodych uczniów wyższych kursów religijnych do Góry Kalwarii, celem odwiedzenia słynnego tamtejszego cadyka.**

Szczęśliwym trafem, wbrew pierwotnym wersjom, tylko czterech pasażerów odniosło obrażenia, z tych jeden cięższe. Poszkodowanych opatrzył lekarz z Głowna, po czym wszyscy wraz z tymi, którzy obrażeń nie odnieśli, zostali przewiezieni do Łodzi.

Ciężej poszkodowanym jest **16-letni Dawid Ismach,** zamieszkały przy ul. Cegielnianej 16, który odniósł głęboką ranę ciętą nosa i okaleczenia twarzy, połączone z silnym krwotokiem.

Wczoraj wieczór, **wszyscy uczestnicy wycieczki, nie wyłączając Ismacha, wyruszyli ponownie w drogę do Góry Kalwarii.** (l)

Ochrona ptaków

Łódzkie towarzystwo opieki nad zwierzętami podjęło, przy udziale władz policyjnych akcję **przeciwko tępicielom ptaków owadożernych w Łodzi.** Akcja ta ma podwójne znaczenie — z jednej strony chodzi o **ukrócenie wybryków jednostek, które zabawiają się strzelaniem z flowerów do ptaków w mieście,** a z drugiej chodzi o ochronę drzewostanu łódzkiego.

Łódź ma jeszcze **ubogie zadrzewienie.** Od czasu do czasu nawiedzona zostaje przez plagę owadów i gąsienic, które całymi chmarami obsiadają drzewa na ulicach i w parkach, niszcząc liście. Tępienie owadożernych ptaków, które chronią drzewa, będzie surowo karane. (t)

Dnia 19 kwietnia 1938 r. po krótkich i ciężkich cierpieniach przeniósł się do Wieczności nasz najukochańszy

B. P.

ALEKSANDER BORNSTEIN

ABSOLWENT WYŻSZEJ SZKOŁY HANDL. W KOLONII

przeżywszy lat 45.

Wyprowadzenie doczesnych drogich nam zwłok nastąpi w środę, dn. 20 kwietnia o godz. 2 po poł. z Domu Przedpogrzebowego, o czym zawiadamiają pogrążeni w głębokim smutku

Żona, dzieci, matka, siostry, bracia, bratowe i szwagrowie

Jak powstaje słuchowisko radiowe

Zaczyna się od pomysłu, a kończy się na wykonaniu. — Długa i żmudna droga od biurka autora do mikrofonu

Przy mikrofonie kartki papieru pokryte równymi liniami pisma maszynowego. Na tarczy elektrycznego zegara dochodzi godzina 19.00. Na ścianie studia zapala się czerwone światło — sygnał iż **za chwilę rozpocznie się audycja.** Nerwowym ruchem sięgają po kartki papieru ręce wykonawców audycji. Z głośnika kontrolnego umieszczonego w studio rozlega się zapowiedź speakera. Zapowiedź speakera skończona. Czerwone światło gaśnie — **zapala się zielone na znak, iż włączono mikrofony studia na antenę.** Audycja radiowa rozpoczęta. Zegar bezszelestnie odlicza minuty...

* * *

Zaczęło się wszystko **od pomysłu.** Później autor zgłosił się do dyrekcji programowej Polskiego Radia, gdzie odbył szereg narad, uzgadniając temat oraz sposób ujęcia audycji. Wkrótce nadszedł **scenariusz.** Kartki papieru zaczęły odbywać swą wędrówkę, pokrywając się czerwonymi znakami ołówka krytyka, cenzora, specjalisty danego działu audycyj radiowych.

Tak poprawiony scenariusz **powrócił do autora.** Poprawiony, w ostatecznej swej formie zostaje złożony do Biura Przygotowania Programów, gdzie ustalona zostaje nazwa, termin i czas projektowanej audycji.

PRÓBY.

Opracowany scenariusz słuchowiska przechodzi teraz **do rąk reżysera radiowego.** Odbywa on teraz długie narady z autorem, których zadaniem jest **znalezienie kompromisu między fantazją artysty - autora, a możliwościami technicznymi i programowymi radiofonii.**

Pokolei ustala się obsadę osobową audycji, określa się rodzaje efektów dźwiękowych i muzycznych, przeprowadza się korekty reżyserskie w tekście scenariusza.

Wreszcie nadchodzą **próby.** W rannych godzinach w studiach radiowych gromadzą się przyszli wykonawcy audycji. W sąsiadującym pokoju reżyserskim zasiada przy głośniku kontrolnym **reżyser adycji.** Przez okno w ścianie kabiny widoczne jest całe studio literackie.

Kolejno odbywają się **próby głosów wykonawców** — ustala się ich odległość od mikrofonu, sprawdza się realizm efektów dźwiękowych, wymierza się dokładny czas trwania audycji. W przerwach prób przysłuchuje się nagrane fragmenty audycji, przepracowuje się poszczególne efekty dźwiękowe.

PREMIERA RADIOWA.

Słuchowisko jest już dokładnie opracowane. Referat płytowy zgromadził już wszelkie potrzebne płyty do ilustracji i wstawek muzycznych. Wydział techniczny zarejestrował na taśmie czy na płytach **fragmenty słuchowiska oraz ważniejszych kulis akustycznych.** Tekst scenariusza opracowany w najmniejszych szczegółach zostaje przesłany do Biura Wykonania Programów.

Zbliża się **godzina premiery.** W studio literackim i Wydziale Technicznym przy wewnętrznych telefonach i lampkach sygnalizacyjnych gromadzą się **kierownicy programowi i techniczni audycji.** W studio literackim ustawiają się wykonawcy, reżyser audycji sprawdza po raz ostatni **„drehbuch" słuchowiska.** Wykonanie słuchowiska wymaga kolejnego uruchamiania aparatów rejestrujących dźwięki, przełączania z jednego studia na drugie itp.

Najmniejsza przerwa w audycji, najmniejsza nienaturalność dźwięku może obniżyć poziom artystyczny słuchowiska.

Zapowiedź końcowa speakera. **Słuchowisko skończone.** O jego powodzeniu zadecyduje teraz opinia krytyków radiowych oraz licznych rzesz radiosłuchaczy — nie widzialnych widzów Teatru Wyobraźni.

Uczestnicy audycji opuszczają gmach radia. Technicy i reżyserzy dyskutują na temat nieuchwytnych dla radiosłuchaczy usterek wykonania.

W opustoszałym studio literackim woźny zbiera rozsypane na izolowanej akustycznie podłodze kartki scenariusza.

Dnia 19 bież. mies. zakończył życie

ALEKSANDER BORNSTEIN

W Zmarłym tracimy oddanego przedsiębiorstwu naszemu, sumiennego i cenionego przez nas współpracownika i człowieka, o którym pamięć zachowamy na zawsze.

Zarząd i Dyrekcja
Północnego Towarzystwa Transportowego i Ekspedycyjnego, s. a.

Teść ciężko zranił zięcia

65-letni zbrodniarz został osadzony w areszcie

Nocy wczorajszej, krótko po północy jak już donosił „Express Wieczorny"— znaleziony został w polu na krańcach ul. Lutomierskiej młody człowiek, ciężko ranny, skąpany we krwi i dający **słabe oznaki życia. Ze strasznej jamy podbrzusza wyzierały jelita.**

Lekarz pogotowia stwierdził stan groźny i przewiózł denata do szpitala w Radogoszczu.

Wszczęte niezwłocznie dochodzenie, doprowadziło do ustalenia, iż **ciężko rannym jest 24-letni Jan Szparowski,** zamieszkały przy ul. Konopnickiej 37. — Szparowski od dłuższego już czasu był na stopie wojennej **ze swym teściem, 65-letnim Józefem Pongowskim.** W pierwszy dzień świąt, teść z zięciem wyszli w nocy na spacer. Obaj byli po większej ilości wypitego alkoholu.

W drodze powstała między nimi sprzeczka. Pongowski, gdy znaleźli się koło posesji nr. 129 przy ul. Lutomierskiej — **dobył nagle noża i zadał nim kilka ciosów zięciowi, powodując dosłownie rozprucie brzucha.**

Po dokonaniu zbrodni, Pongowski ukrywał się przez dłuższy czas u krewnych i został schwytany dopiero wczoraj popołudniu. **Zbrodniarz został osadzony w areszcie.** (l)

Areszt miejski w Łodzi

stał się sprawą pilną i nie cierpiącą zwłoki

Sprawa uruchomienia aresztu miejskiego w Łodzi jest aktualną już od dłuższego czasu. Władze administracyjne wielokrotnie monitowały w tej sprawie zarząd miejski, ale brak funduszów stawał dotychczas na przeszkodzie do realizacji tego planu.

Tymczasem zorganizowanie aresztu staje się sprawą palącą. W sądzie starościńskim co miesiąc na wokandzie znajduje się kilka tysięcy spraw, z których wiele kończy się wyrokami skazującymi na areszt. Kary aresztu orzeka również referat karny inspektoratu pracy. Kary aresztu wreszcie mają prawo orzekać władze miejskie. Dotychczasowy zaś areszt nie jest w stanie sprostać swemu zadaniu.

Jak się dowiadujemy, **w przyszłym tygodniu odbędzie się w tej sprawie w zarządzie miejskim specjalna konferencja zainteresowanych czynników.** (l)

TEATR POLSKI.

Dziś o godz. 8.30 wiecz. po raz 9-ty i dni następnych wodewil „Królowa przedmieścia" według K. Krumłowskiego w adaptacji śpiewno muzycznej Leona Schillera.

TEATR KAMERALNY.

Dziś o godz 7.30 w. i dni następnych o godz. 8.30 wiecz. wspaniałe arcydzieło satyryczne Gogola „Rewizor", który zdobył sobie zasłużone powodzenie. Reżyseria Br. Dąbrowskiego.

TEATR POPULARNY.

Dziś i jutro o godz. 8.15 w. farsa Franka i Hirschfelda „Interes z Ameryką" w reżyserii Z. Biesiadeckiego.

„CZARODZIEJKA" W FILHARMONII.

Goszczący w sali Filharmonii Teatr Ludowy pod kier. Klary Segałowicz wystawia dziś o godz. 9.30 wiecz., oraz dni następnych świetną komedię wg. Goldfadena w 3-ch aktach p. t. „Czarodziejka" („Babe Jachne") w opracowaniu Mangiera. Bilety sprzedaje kasa Filharmonii.

ŚRODA, 20 kwietnia 1938 r.

6.15—6.20: Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 6.20—6.40: Gimnastyka. 6.40—7.00: Muzyka (pł.). 7.00—7.15: Dziennik poranny. 7.15—8.00: Muzyka (płyty). 8.00—8.10: Audycja dla szkól 8.10—11.15 Przerwa. 11.15—11.40 Audycja dla szkół: 1) „Czarny kogut" — pogadanka — wygłosi Jan Grabowski; 2) Muzyka — płyty. 11.40—11.57 Muzyka — płyty.

11.57—12.03: Sygnał czasu z Warszawy i Hejnał z Krakowa. 12.03—13.00: Audycja południowa. 13.00—14.00 Przerwa.

14.00—15.00. Muzyka symfoniczna — płyty.

15.00—15.10. Literatura przez mikrofon dla wszystkich.

15.10—15.27. Śpiewa Elizabeth Schumann (płyty).

15.27—15.30. Łódzkie wiadomości giełdowe.

15.30—15.45 Wiadomości gospodarcze.

15.45—16.00. „Chwilka pytań" — pogadanka dla dzieci starszych w opracowaniu Wacława Frenkla.

16.00—16.15. „Uczmy się mówić" — audycja w opracowaniu dyr. Teofila Trzcińskiego.

16.15—16.50. Łódzka orkiestra salonowa pod dyr. Teodora Rydera (z Łodzi na W. R. P.).

16.50—17.00: Pogadanka aktualna.

17.00—17.15. Służba wojskowa jako zawód — odczyt — wygł. kpt. dypl. Edmund Cinalski.

17.15—17.50. Muzyka kameralna. Wykonawcy: — Zofia Kmitowa — skrzypce, Edmund Wojakowski — flet, Józef Sobierajski — altówka, Tadeusz Lifan — wiolonczela.

17.50—18.00. Przygotowanie młodzieży szkolnej do obrony kraju we Włoszech — odczyt — wygłosi mjr. Jiruszka.

18.00—18.10: Wiadomości sportowe.

18.10—18.15: Wiadomości sportowe lokalne.

18.15—18.40. Piosenki w wykonaniu polskich gwiazd filmowych — płyty.

18.40—18.55. Pogadanka p. t. „Społeczeństwo a ociemniali" — wygłosi Szczepan Andrzejewski.

18.55—19.00: Odczytanie programu.

19.00—19.20. „Grześ" — nowela Mariana Ruth-Buczkowskiego (recytacja prozy).

19.20—19.35. Pieśni w wykonaniu Janiny Hubertowej (mezzo-sopran), przy fortepianie prof. Ludwik Urstein).

19.35—19.50. O czynach nierozważnych — mówić będzie prof. Tadeusz Kotarbiński.

19.50—20.00: Pogadanka aktualna.

20.00—20.30. Koncert w wykonaniu orkiestry dętej Tow. „Sokół" w Pabianicach pod dyr. Artura Richtera.

20.30—20.45. „Dziecko w rodzinie robotniczej" — felieton wygłosi Edmund Buda.

20.45—20.55: Dziennik wieczorny.

20.55—21.00: Pogadanka aktualna.

21.00—21.45. Koncert chopinowski. Wykonawca Aleksander Brachocki (Katowice).

21.45—22.00. „Nieprzemijający urok poezji" — kwadrans poetycki p. t. „Duet na Kanonii" — opracował Jan Miernowski.

22.00—22.35. Konkurs chórów regionalnych (I-sza audycja). Udział biorą chóry Katowic, Krakowa i Łodzi.

22.35—22.50. Muzyka lekka — płyty.

22.50—23.00: Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, przegląd prasy i komunikat meteorologiczny.

23.00—23.30: Muzyka taneczna (płyty).

AUDYCJE ZAGRANICZNE.

19.00 RADIO ROMANIA. „Parsifal" — opera Wagnera (tr. z Opery).

20.00 SZTOKHOLM. Koncert symfoniczny.

20.00 DROITWICH. Koncert symfoniczny.

20.15 BRUKSELA franc. Koncert symfoniczny.

Niebezpieczeństwo grozi naszemu życiu

Nasz organizm jest systematycznie zatruwany tlenkiem azotu, który znajduje się w powietrzu.—Stała kontrola pieców, otwarte okienko w samochodzie i stałe wyjazdy w góry lub nad morze chronią nas przed zatruciem

Mieszkańcy dużych miast są **systematycznie zatruwani.** Nie jest to rezultat racjonalnego czy nieracjonalnego odżywiania — **niebezpieczeństwo grozi nam z powietrza.** Codziennie wdychamy, czy to w domu czy na ulicy jadowity gaz — **tlenek azotu** i zatruwanie naszego organizmu odbywa się stale, acz niespostrzeżenie, ponieważ **gaz ten nie ma żadnego zapachu.** Jest to ten sam gaz, którym posiłkują się samobójcy, wykorzystując w tych wypadkach piece, gaz, który wytwarza się w gigantycznych ilościach przy wybuchach i pożarach w kopalniach, od którego giną górnicy, znajdujący się w danym momencie w szybie węglowym i załogi, śpieszące im na pomoc. Oto dlaczego drużyny ratownicze zaopatrują się w maski przeciwgazowe i aparaty tlenowe.

Gaz wytwarza się w pralniach, w kuchniach. Wszystkie lekkie, przenośne piece, piece z wolnym spalaniem, piece naftowe, gazowe dla nagrzewania wody w pokojach kąpielowych — to są wszystko **źródła niebezpieczeństwa.** Według opinii znakomitego uczonego włoskiego prof. Piavo piece we wszystkich domach zamieszkałych powyżej 15 lat, **muszą być poddawane stałej kontroli,** dla zbadania, czy nie wydzielają one szkodliwych gazów. W tym wypadku bowiem lokatorzy zaczynają naraz skarżyć się **na stałe migreny, zawroty głowy i t. d.** przy czym żadne środki medyczne nie są w stanie usunąć tych chorobowych objawów. A wystarczy gruntowna naprawa pieców, by niedomagania ustały.

Niebezpieczeństwo grozi również w **zamkniętym samochodzie — limuzynie.** Przy najbardziej udoskonalonej konstrukcji, jest rzeczą niemożliwą zapobiec wydzielaniu się gazów, które gromadzą się w zamkniętej przestrzeni limuzyny i podróżujący autem zaczynają odczuwać **zawroty głowy, mdłości i często tracą przytomność.** Dlatego właśnie przynajmniej **jedno okienko w limuzynie musi być stale otwarte.** Ale niebezpieczeństwo grozi nie tylko w zamkniętych pomieszczeniach, lecz również na ulicy, gdzie dym, dobywający się z kominów, miesza się z gazami samochodowymi. W miastach, gdzie domy są wysokie, ulice stosunkowo wąskie, a ruch samochodowy duży, rezultaty mogą być bardzo poważne. **Analiza powietrza na ożywionych arteriach Nowego Jorku wykazała obecność tlenku azotu w stosunku 1 na 10.000 t. j. w ilości 5-krotnie wyższej, aniżeli tego dopuszcza higiena.**

Jakie są skutki tego powolnego zatruwania naszego organizmu tlenkiem azotu? Największe zło polega na tym, że skutki przejawiają się w sposób, który w żadnym wypadku nie pozwala na odgadnięcie przyczyny. Przede wszystkim **zatrucie organizmu tlenkiem azotu przyczynia się do zaostrzenia wszystkich chorób trawiących nasz organizm.** Ludzie, którzy źle trawią, zaczynają bardziej jeszcze niedomagać na żołądek i kiszki, często miewają mdłości. Ludzie, którzy źle sypiają, zaczynają cierpieć na trwałą bezsenność, reumatycy zaczynają odczuwać coraz silniejsze bóle. Jednym z charakterystycznych objawów jest **otyłość brzucha** — organizm broni się przed zatruciem przy pomocy tłuszczu. A zdarzają się wypadki, gdy to zatruwanie organizmu powoduje **ogólną anemię, a nawet dusznicę bolesną** — angina pectoris.

Jak należy bronić się przed zatruwaniem? Bardzo często **wietrzyć mieszkania, co roku** kontrolować i naprawiać **piece,** przebywać dużo na prawdziwie **„świeżym" powietrzu,** a w wypadkach szczególnie jaskrawych, trzeba spędzić **dłuższy urlop w górach, nad morzem lub na wsi.**

* * *

W grudniu 1930 roku cała północno-Zachodnia Europa, od Finlandii do basenu Dunajskiego, od Holandii do centralnej Francji, **była pokryta gęstą mgłą, która powstała wskutek połączenia wilgotnego morskiego powietrza z chłodnymi warstwami atmosfery.** Pociągi kursowały z opóźnieniami, komunikacja powietrzna została przerwana i nawet statki wolały pozostać w portach.

W dolinie Maasu, około Leodium, **mgła ta wywołała prawdziwą katastrofę.** Rolnicy, pracujący na polach, ujrzeli nagle jak zbliża się ku nim **czarna ściana mgły i poczuli ostry ból w gardle, ból, wywołujący paroksyzm kaszlu. Dziesiątki osób zmarło w strasznych mękach.**

Ludność ogarnęła panika, nikt nie odważał się wychodzić z domu, okna i drzwi były zabarykadowane poduszkami i materacami. Gdy mgła znikła na miejsce przybyła komisja lekarsko-sądowa i rozpoczęła badania. Niestety, nie udało się nic konkretnego stwierdzić.

Dopiero obecnie sprawa została wyjaśniona przez angielskiego chemika prof. Holdana. Okazało się, że **sama mgła nie miała żadnych trujących właściwości, ale zmieszała się ona z jadowitymi oparami, wydobywającymi się z kominów licznych metalurgicznych i chemicznych fabryk.** Zawierają one tlenek cynku w ilościach trujących. Prof. Holdan radził, aby na przyszłość, w razie mgły, **palić ogniska, gdyż nagrzane powietrze umożliwi przepuszczenie jadowitych gazów przez mgłę.** Obecnie ten system obrony stosowany będzie wszędzie Gęsta mgła w miejscowościach, w których znajdują się zakłady przemysłowe, może wywołać straszliwe skutki.

* * *

Skoro już mówimy o niebezpieczeństwach, grożących naszemu organizmowi i życiu, należy kilka słów poświęcić także **odżywianiu.** Nowe badania wykazały, że wszelkie potrawy smażone na maśle są bardzo szkodliwe. Masło bowiem, nagrzane do 200 stopni rozkłada się na kwasy tłuszczowe, glicerynę i akroleinę, a niektóre z tych składników są bardzo niebezpieczne dla żołądka. Dlatego też mięsa, ryby, jarzyny — przysmażane na maśle, są wybitnie niezdrowe.

Dr. W. T.

Oficjalny udział Czechosłowacji w Targach Poznańskich

Wśród szeregu państw biorących oficjalny udział w tegorocznych Targach Poznańskich, wysuwa się obok Italii i Niemiec — na pierwszy plan Czechosłowacja. Udział ten doszedł do skutku dzięki zdecydowanemu stanowisku Prezesa Rady Ministrów Prof. dr Milana Hodży, który osobiście kierował pracami przygotowawczymi w odniesieniu do Targów Poznańskich.

Udział Czechosłowacji zorganizowany został przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu przy współpracy Państwowego Instytutu Eksportowego i obejmuje poza udziałem samego M. P. i H. również Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Dunaj — Gdynia), Ministerstwo Kolei, Ministerstwo Zdrowia i Ministerstwo Robót Publicznych oraz ponad 45 firm prywatnych.

Na przestrzeni około 500 metrów kwadratowych Czechosłowacja zaprezentuje w Poznaniu swój szczytowy dorobek, osiągnięty w ciągu ostatnich lat w dziedzinie przemysłu, handlu i ruchu turystycznego. W szczególności na Targach Poznańskich wykazany będzie stały rozwój czechosłowackiego handlu zamorskiego przez porty polskiego obszaru celnego.

Wśród rozlicznych eksponatów czechosłowackich znajdą się na majowych Targach Poznańskich samochody, aparaty lotnicze motory do samolotów, urządzenia do oświetlania lotnisk, mały model traktoru, maszyny do spawania metali, olbrzymi łańcuch z kotwicą dla okrętów oraz piece techniczne dla stali, ceramiki i celów piekarskich. Szczególną uwagę zwiedzających fachowców zwracać będą: wielki automat do obrabiania żelaza i stali, który otrzymał pierwszą nagrodę w Paryżu oraz liczne nowości z dziedziny szkła jak cegły szklane, inne rodzaje szkła budowlanego, szkło dla reflektorów samochodowych i motocykli, aparaty projekcyjne, kinematograficzne, optyczne i mikroskopy, artystyczne figurki szklane oraz szkło kolorowe fantazyjne.

Z dziedziny ciężkiego przemysłu, który szczególnie bogato będzie reprezentowany w pawilonie Czechosłowacji na Targach Poznańskich, zwrócą na siebie uwagę specjalne pompy, elektroporcelana, awionetki sportowe, meble stalowe i wiele nowości również z dziedziny eletkrotechniki, aparty dentystyczne i urządzenia chirurgiczne.

W dziedzinie skór Czechosłowacja wystawia rozmaite eksponaty od skór luksusowych, bižuterii skórzanej, do skór wystawionych w całości i służących do pokrywania samochodów. Z innych dziedzin wymienić należy motocykle, strzelby myśliwskie, rewolwery, opony, maski gazowe, sztuczne jelita dla przemysłu wędliniarskiego, papiery fotograficzne. Obraz pawilonu Czechosłowacji w Poznaniu nie byłby kompletny, gdybyśmy nie wymienili bogatych eksponatów z działu modnego czechosłowackiego przemysłu ludowego czy przemysłu graficznego.

W sferach literackich i wydawniczych Polski zaciekawienie wywołają niewątpliwie książki współczesnych autorów polskich, wydane luksusowo w języku czeskim. Liczne fotomontaże uzupełniają całokształt czechosłowackiej produkcji. Materiały propagandowe turyzmu, czechosłowackich państwowych linij lotniczych i Targów Praskich dopełniają tej interesującej całości.

Specjalne miejsce należy się eksponatom luksusowego szkła, wykonanego w Czechosłowacji na zamówienie papieża Piusa XI.

Należy przypuszczać, że ten szeroki wachlarz produkcji czechosłowackiej, reprezentowanej na Targach Poznańskich, przyczyni się do zawarcia poważnych transakcyj.

Bezpłatne bilety do Cyrku Staniewskich

Wyjątkowa okazja dla naszych Czytelników

W pierwszy dzień Świąt zainaugurował sezon swój Cyrk Staniewskich w Łodzi, prezentując rewelacyjne atrakcje. Na czoło 20 punktów programu wybija się fenomenalna tresura 3 indyjskich słoni prezentowana przez szwedzkiego pogromcę **p. Leendmana. Elroy** człowiek bez rąk wywołuje salwy śmiechu. Wspaniałą atrakcją są latający rekiści pod kopułą cyrku **Iwanow,** rewelacyjna wyższa szkoła jazdy p. **Alice Corini,** odważna artystka na trapezie **Miss Ninon,** rekordowy zespół hiszpańskich klownów **Siki,** oraz tresura małp, psów i koni.

Redakcja zawarła umowę z dyrekcją Cyrku Staniewskich, na mocy której zamieszczamy dzisiaj bezpłatny bilet. Za okazaniem tegoż w kasie Cyrku, wykupując jeden bilet otrzymują nasi Czytelnicy drugi identyczny **bilet zupełnie darmo.** A zatym wszyscy do Cyrku Staniewskich, który dzisiaj daje dwa przedstawienia o godz. 4.30 po poł. i 8.30 wiecz.

Kupon ulgowy do cyrku Staniewskich

dla Czytelników „Republiki"

Ważny na przedstawienie wieczorne 8.30 w ŚRODĘ, 20 kwietnia b. r.
Okaziciel nin. kuponu po wykupieniu w kasie cyrku jednego biletu, otrzyma
drugi IDENTYCZNY ZUPEŁNIE BEZPŁATNIE!

Trzy zamachy samobójcze

Lekarz pogotowia udzielił wczoraj pomocy trzem desperatom.

Eugeniusz Przyłucki, zamieszkały przy ul. Krakusa 14, obchodząc „trzecie" święto i będąc na tym tle w stanie nietrzeźwym wszedł na dach dwupiętrowego domu, w którym zamieszkuje i skoczył na bruk podwórza.

Lekarz stwierdził ciężkie uszkodzenie ciała i przewiózł denata do szpitala przy ul. Drewnowskiej.

* * *

Zamieszkały przy ul. Lotniczej 14— **Hersz Mandelbaum,** kamasznik, liczący lat 49 targnął się na życie i zażył większej dozy jodyny. Desperatowi udzielił pomocy lekarz pogotowia prywatnego 12.333 i pozostawił go na miejscu w stanie silnego osłabienia. Przyczyna rozpaczliwego kroku był brak środków do życia.

* * *

W mieszkaniu pracodawców przy ul. Cegielnianej 80 usiłowała pozbawić się życia i wypiła nieznanej trucizny 20-letnia **Genowefa Pietrzakówna.** W stanie ciężkim została desperatka przewieziona do szpitala ubezpieczalni. Przyczyną zamachu samobójczego był zawód miłosny. (l)

Strzały na ulicy

Rabuś został ujęty

Ul. 11 Listopada, niedaleko zbiegu z ul. Cmentarną była wczoraj widownią dramatycznego pościgu za rabusiem.

W chwili, gdy Franciszek Just, zamieszkały przy ul. Srebrzyńskiej 97, przechodził koło posesji przy ul. 11 Listopada 41 — dopadł jego żonę jakiś opryszek, który **usiłował jej wyrwać sakiewkę.**

Spłoszony rabuś rzucił się do ucieczki. Just pobiegł za uciekającym i **strzelił do niego dwukrotnie.** Złoczyńca został po strzałach ujęty. Jest nim **Zygmunt Dulkowski,** zamieszkały przy ul. 11 Listopada 52. (l)

Dymisja dyrektora teatru kaliskiego

Jak się dowiadujemy, dyr. teatru kaliskiego im. Bogusławskiego zgłosił na ręce władz miejskich swą rezygnację. Kierownictwo teatru do końca sezonu spoczywać będzie w rękach jego zastępcy.

Kurier Handlowo-Przemysłowy

„REPUBLIKA" z dnia 20 kwietnia 1938 r.

Poziom cen

Dla każdego układu gospodarczego rozwój cen jest niewątpliwie jednym z najbardziej rozstrzygających elementów.

Ostatnia dzkada lat w dziedzinie cen wyglądała w Polsce następująco (wskaźnik GUS):

1929		96,3
1930		85,5
1931		74,6
1932		65,5
1933		59,0
1934		55,7
1935		53,0
1936		54,0
1937		59,4
1938	I	58,0c
	II	57,7

Rzut oka orientuje nas łatwo w rozwoju wskaźnika. Przez pierwsze trzechlecie ceny spadają bardzo intensywnie — do poziomu trzech czwartych. Jest to faza największego nasilenia kryzysu. I przez następne dwa lata spadek jest silny, ale stosunkowo słabszy, aniżeli przedtem. Ostatnie pięciolecie jest okresem niewielkiej zmiany poziomu.

Dość wiernym satelitą wskaźnika ogólnego okazał się w całym tym dziesięcioleciu wskaźnik cen przemysłowych. Wygląda on tak: — 98,6, 89,8, 76,8, 67.4, 61.0, 59,4, 56,7, 57,1, 60,9.

Oczywiście w całości odtworzonej w tym wskaźniku — elementem bardziej odpornym na działanie czynników depresyjnych okazały się ceny skartelizowane aniżeli ceny rynku wolnego. Surowce i półfabrykaty skartelizowane, których wskaźnik zresztą kulminował dopiero w r. 1930 (ofenzywa „przeciwkryzysowa" kartelów w początkowej fazie przesilenia), oddały ze swego poziomu z r. 1928 nie dużo więcej niż dwadzieścia procent.

Zestawmy jeszcze w wąskich ramach tych uwag dwie pary wskaźników GUS'a.

Jako pierwszą parę weźmy wskaźnik artykułów nabywanych przez rolnika i wskaźnik artykułów bezpośrednio przez rolnika sprzedawanych.

1929	100,7	89,5
1930	98,5	67,6
1931	90,4	59,5
1932	81,0	48,9
1933	72,6	42,6
1934	70,3	37,0
1935	66,3	35,8
1936	64,6	38,7
1937	66,1	49,2

Deruta cen towaru z którym wychodzi na rynek rolnik jest — jak widzimy — dużo silniejsza. Poziom w punkcie kulminacji dolnej (rok 1935-ty) wynosi już nie wiele ponad jedną trzecią poziomu wyjściowego. Dwa ostatnie jednak lata przyczyniły się walnie do zwarcia nożyc. Oczywista chodzi raczej o tendencję, aniżeli o zbieżność cyfr, trudnoby bowiem dowodzić, że stosunek obu poziomów był właśnie najszczęśliwszy w roku 28-mym, a nie np. rok następny; przyjmując bowiem np. ten ostatni za wyjściowy mielibyśmy znacznie mniejszą rozpiętość.

Drugą parą wskaźników niech będą wskaźniki płac nominalnych i płac realnych robotników.

108,4	106,8
108,1	114,5
100,9	117,6
92,8	118,7
85,5	120,9
82,0	123,4
80,5	126,1
80,3	132,1
ok. 82	126

Jak widzimy poza odchyleniem ostatniego roku — wskaźnik płac realnych (ten, jako uwzględniający siłę nabywczą otrzymanego wynagrodzenia, jest istotniejszy) nietylko oparł się naporowi kryzysu, ale wykazał znaczny wzrost.

Gdyby teraz w najwęższym skrócie sumować obraz uzyskany, moglibyśmy stwierdzić:

że bez dokonywania dewaluacji pieniądza w stosunku do złota dokonał się w Polsce pełny proces t. zw. „readiustement";

że — mimo zakończenia bolesnej operacji deflacyjnej — nawet mimo działania szeregu elementów reflacyjnych (inwestycje publiczne etc.) — poziom cen od dłuższego czasu jest wyraźnie mało zmienny;

że ostry problem „nożyc" przemysłowo - rolnych został tak dobrze jak zlikwidowany;

że nowy układ cen, jaki wyłonił się w wyniku przemian dziesięcioletnich — zapewnia robotnikowi większą siłę nabywczą: tym samym przemiany te stały się czynnikiem polityki „krajania bochenka chleba" w sposób korzystniejszy dla klasy pracującej.

Tych parę tez, wyprowadzonych z zestawionych kolumienek, łatwo może utrwalić w przekonaniu, że jesteśmy bodaj bliżsi jakiegoś **optimum** cen, aniżeli kiedykolwiek w upłynionym dziesięcioleciu.

Rr. A. Z.

Umowa przemysłu z rolnictwem

została podpisana w Izbie Rolniczej we Lwowie — 500 ha ziemi pod uprawę konopi. — Próba kotonizacji włókna konopnego. — Pertraktacje z rolnictwem wołyńskim

W dniu 11 b. m. podpisana została w Izbie Rolniczej we Lwowie umowa, która stanowi zapoczątkowanie **próby współpracy między przemysłem włókienniczym a rolnictwem.**

Na podstawie tej umowy rolnictwo kilku powiatów Małopolski Wschodniej przeznaczy około **500 ha ziemi pod uprawę konopi** w roku bieżącym, zaś **Zrzeszenie Producentów Przędzy Bawełnianej w Łodzi zobowiązało się dostarczyć plantatorom nasienia konopia na zasiew oraz zakupić cały zbiór słomy konopnej, wyprodukowanej z tego nasienia, celem wyprodukowania z niej na miejscu włókna, które ulegnie następnie przeróbce na kotoninę konopną w kotonizatorniach.**

Wobec tego, że zbiór słomy z zakontraktowanego obszaru wyniesie około 4000 ton, czyli 400 wagonów, cała ta próba przeprowadzona będzie w rozmiarach tak dużych, że osiągnięte wyniki pozwolą w sposób zupełnie miarodajny zorientować się zarówno jednej, jak i drugiej stronie w **rentowności tego przedsięwzięcia** i posłużą za podstawę do ustalenia programu **współpracy przemysłu bawełnianego z rolnictwem w tym kierunku na następne lata.**

Przemysł bawełniany, jak wiadomo, już od szeregu lat prowadzi próby wytwarzania kotoniny z odpadków lnianych i przerabiania uzyskanego produktu w postaci domieszki do bawełny. W toku tych prób zagadnienie kotonizacji odpadków lnianych zostało już w dużej mierze rozwiązane, lecz włókno zastępcze, otrzymywane z tego źródła, posiada tę ujemną stronę, że jest **znacznie droższe od bawełny.**

W naszych zaś warunkach, przy bardzo niskiej sile nabywczej szerokich mas ludności, nie można liczyć na pomyślny rozwój stosowania surowca krajowego, którego cena znacznie przekracza cenę stosowanego dotychczas surowca zagranicznego. Z tego powodu przemysł bawełniany już od pewnego czasu interesował się sprawą **kotonizacji włókna konopnego,** przy której warunki kalkulacyjne przedstawiają się korzystniej i istnieją możliwości wyprodukowania z włókien tej rośliny surowca zastępczego w cenie, nie różniącej się zbytnio od przeciętnej ceny bawełny.

W poszukiwaniu najodpowiedniejszego gatunku konopi i najkorzystniejszej metody oczyszczania i kotonizowania włókna konopnego, zwrócono uwagę na konopie jugosłowiańskie i na stosowaną tam z powodzeniem metodę kotonizacji. Badania przeprowadzone przez rzeczoznawców Zrzeszenia na miejscu w Jugosławii, dały wyniki pomyślne, wobec czego zdecydowano zakupić od plantatorów jugosłowiańskich większą ilość nasienia konopnego i oddać je do uprawy w Małopolsce Wschodniej, gdzie istnieją szczególnie korzystne warunki dla przeprowadzenia takiej próby.

W rokowaniach z przedstawicielami rolnictwa w okręgu Lwowskiej Izby Rolniczej, którymi interesował się osobiście p. wojewoda lwowski **Alfred Biłyk,** ustalono, że zakupione przez Zrzeszenie Producentów Przędzy Bawełnianej **nasienie konopi jugosłowiańskiej zasiane zostanie na gruntach folwarcznych i dworskich w powiatach rohatyńskim, tarnopolskim, kopyczynieckim, buczackim, czortkowskim i innych,** przy czym większa własność ziemska przeznaczy na ten cel około 350 ha, a własność chłopska około 100 ha. Oddzielnie pod uprawę konopia na nasienie przeznaczonych będzie około 50 ha.

Przerób słomy konopnej na włókno, czyli t. zw. „oczyszczanie" słomy, dokonywane będzie na miejscu. W tym celu założona zostanie **oczyszczalnia konopi w miejscowości, położonej w pobliżu jednej ze stacji kolejowych w województwie tarnopolskim,** w której zainstalowane zostaną odpowiednie maszyny. Oczyszczone włókno konopne wysyłane będzie do kotonizatorni, która **dostarczać będzie gotową kotoninę przędzalniom bawełny.**

Wybór miejsca na założenie oczyszczalni dokonany zostanie w najbliższym czasie, po czym niezwłocznie rozpoczną się prace, związane z technicznym urządzeniem tego zakładu, który zatrudniać będzie miejscowych robotników.

Wysiew jugosłowiańskiego nasienia konopnego dokonany będzie w pierwszych dniach maja. Transport tego nasienia jest już w drodze. Nie trzeba dodawać, że **zarówno rolnictwo, jak i przemysł bawełniany przywiązują ogromną wagę do tej próby.** Jeśli bowiem wyniki pod względem wydajności włókna ze słomy konopnej oraz kalkulacja samej kotonizacji przedstawiać się będzie pomyślnie to w następnych latach obszar plantacji konopia mógłby być znacznie powiększony i założone zostałyby nowe oczyszczalnie, przy czym oprócz Małopolski Wschodniej zainteresowany zostałby uprawą konopi również **Wołyń.** Z przedstawicielami rolnictwa wołyńskiego **prowadzone były rozmowy na ten temat już w tym roku.**

Rozmowy i rokowania, które poprzedziły zawarcie powyższej umowy toczyły się, dzięki opiece i życzliwości, jaką otoczone zostały przez p. wojewodę Alfreda Biłyka i przez Lwowską Izbę Rolniczą w atmosferze bardzo przyjaznej.

Dzięki temu istnieje pewność, że nawiązana współpraca między przemysłem bawełnianym i rolnictwem, zamieni się w stosunek trwały z pożytkiem dla obu stron, a przede wszystkim z pożytkiem dla interesów Państwa Polskiego i dla naturalnego i koniecznego dążenia Polski do zabezpieczenia własnych trwałych podstaw surowcowych dla przemysłu bawełnianego, który stanowi źródło egzystencji dla kilkudziesięciu tysięcy robotników i niezmiernie ważny czynnik obrony Państwa. (h)

Spadek kursu dolara

wynikiem porozumienia włosko-angielskiego

Warszawa, 19 kwietnia.

(PAT) Charakterystycznym zjawiskiem na dzisiejszych giełdach walutowych był spadek dolara, który zresztą rozpoczął się już przed kilku dniami.

Osłabienie waluty amerykańskiej przypisywane jest następującym czynnikom: 1) programowi Roosevelta, który — jak wiadomo — przewiduje olbrzymie wydatki państwa na cele walki z recesją. 2) Wzmożonym zakupom waluty angielskiej ze strony St. Zjednoczonych — w wyniku włosko-angielskiego porozumienia, wzmacniającego pozycje Anglii i funta. 3) Zwiększonej podaży dolara ze strony kapitalistów francuskich.

Dewiza na N. Jork notowana była przy dzisiejszym otwarciu w Londynie 5.00 i pół wobec 4.98 trzy szesnaste przy zamknięciu w dn. 14 b. m. w Zurychu spadła ona z 4.34 i pół do 4.33 i jedna ósma.

Dewiza na Paryż utrzymała się na dotychczasowym poziomie. W notowaniach terminowych w Londynie deporty w dalszym ciągu jednak spadły: 1-miesięczny do 0.62 i pół, 3-miesięczny zaś do 2.81.

Zniżki kolejowe na targi w Poznaniu

Poznań, 19 kwietnia.

(PAT) Udającym się na Targi Poznańskie P. K. P. przyznały 75-procentową zniżkę kolejową w drodze powrotnej. Aby uzyskać zniżkę należy się zaopatrzyć w kartę uczestnictwa, którą w cenie po 3 zł. sprzedają wszystkie biura podróży i kioski „Ruchu" na dworcach kolejowych. Karta uczestnictwa ważna jest w drodze do Poznania od 28 kwietnia do 8 maja r. b., a z Poznania do stacji wyjazdowej od dn. 1 do 11 maja r. b. Bliższe szczegóły podane są w karcie.

Zakupioną kartę należy w dniu wyjazdu przedłożyć w kasie biletowej do ostemplowania, zachować ją wraz z biletem i powtórnie przy wyjeździe przedłożyć w kasie dla otrzymania zniżki. Karta uczestnictwa posiada kupon, za który kasy biletowe Targów Poznańskich wydają karnet. Do karnetu dołączone są kupony, upoważniające do jednorazowego bezpłatnego zwiedzenia Targów i do różnych innych zniżek w hotelach, teatrach i sklepach.

Sprzedaż kart uczestnictwa na Targi Poznańskie zorganizowała Liga Popierania Turystyki, Warszawa, ul. Mokotowska 61.

Nafta meksykańska dla Anglii

Rickett opuścił już Meksyk

Meksyk, 19 kwietnia.

(PAT) Według wiadomości z dobrze poinformowanych źródeł, przedstawiciel kapitałów angielskich Rickett opuścił Meksyk po zawarciu umowy na dostawę przez przedsiębiorstwa meksykańskie 15 mil. baryłek ropy w okresie maximum 6 miesięcy po bieżących cenach rynkowych.

Tranzakcja zawarta została w imieniu brytyjskich nabywców, jakkolwiek bliższe dane dotyczące firm wchodzących w grę, nie są znane.

Nieście pomoc najbiedniejszym

Giełda pieniężna

Warszawa, 19 kwietnia.

Na dzisiejszym zebraniu giełdy walutowo-dewizowej w Warszawie tendencja dla dewiz była mocniejsza, przy obrotach małych. Notowano: Amsterdam 295.40, Bruksela 89.45. Helsingfors 11.72, Londyn 26.49, Nowy Jork 5.29, Nowy Jork kabel 5.29.25, Paryż 16.76, Praga 18.50, Sztokholm 136.55, Zurych 122.15, Bank Polski płacił za dolary amerykańskie 5.25.50, kanadyjskie 5.23,50 floreny holenderskie 294.40, franki francuskie 16.46, szwajcarskie 121.65, belgi belgijskie 89.20, funty angielskie 26.40, palestyńskie 25.95, guldeny gdańskie 99.75, korony czeskie 12.50, duńskie 117.70, norweskie 132.50, szwedzkie 135.90. liry włoskie 23, marki fińskie 11.25, niemieckie 103, srebrne 115.

AKCJE. Na rynku akcyjnym tendencja była również mocna, przy większych obrotach akcjami Banku Polskiego. Notowano: Bank Polski 118, Węgiel 29—29.50, Lilpopy 71, Starachowice 38.50—38.75, Żyrardów 64, Krajowa Hurtownia Herbaty bez kuponu, za który płacą 5 zł.

PAPIERY PROCENTOWE. Dla papierów procentowych tendencja była nadal mocna, przy większych obrotach 4 i pół proc. wewnętrzną. Notowano: 3 proc. inwest. I em. 83.25, seria 91.75, II em. 82.25, seria 90.75, 4 i pół proc. wewnętrzna 65.50, 4 proc. konsolidacyjna 68 — 68.50, 5 proc. konwersyjna 69.75, 4 i pół proc. ziemskie 64. 4 proc. ziemskie 54.88, 5 proc. Warszawy z r. 1933 — 71.25, odcinki po 1.000 zł.— 71.75, 5 proc. Częstochowy z r. 1933 — 61.50 — 62.

W obrotach prywatnych: 3 proc. państwowa renta ziemska odcinki po 5.000 zł. 56—55, odcinki po 1.000 zł. — 56.75—56.50, odcinki po 500 zł. — 57.50, odcinki po 100 zł. — 68.50—67.50, Rudzki 10.50 w płaceniu.

Z GIEŁDY ŁÓDZKIEJ.
Z dnia 19 kwietnia 1938 r.

Na wczorajszym zebraniu giełdowym w Łodzi notowano: — Dolarówka 42.25—42.00, Inwestycyjna I em. 82.75—82.00, Inwestycyjna II em. 81.50—81.00, Wewnętrzna 65.75—65.50, Bank Polski 116.50—116.00. Tendencja utrzymana.

Z GIEŁDY ZBOŻOWEJ W ŁODZI.

Żyto 20.25—20.75, mąka żytnia 65 procentowa 29.50—30.00, mąka żytnia II gat. 20.50—21.50, mąka żytnia razowa 24.25—24.75. Tendencja na pszenicę, mąki i otręby spokojna, na żyto ożywiona, i inne spokojna.

Kursy porównawcze walorów

Warszawa, 19 kwietnia

Nazwa papieru	Dziś	Przed święt.	Przed mies.	Przed rokiem
3% Inw. I. em.	83.25	83.—	79.—	66.—
4 1/2 % Wewn	65.50	65.25	63.13	
5% Konwers.	69.75	69,50	69.25	58.50
Dolarówka		42.—	39.75	44.50
4 1/2 L. Ziem.	64.—	64.—	61.—	52.50
5% L. Warsz. 1933	71.25	71.25	68.50	
5% L. Łódz. 1933		64.—	61.50	52.13
Bank Polski	118.—	116.—	110.—	101.25
Lilpop	71.—	70.—	63.—	13.25
Żyrardów	64.—	65.—	66.—	45.—

Transport umysłowo chorych przybył z Francji do Gdyni

Gdynia, 19 kwietnia.

(Pat) — W godzinach rannych przybył do Gdyni statek „Żeglugi Polskiej" s.. „Warszawa", przywożąc z Francji 152 chorych umysłowo kobiet i 40 osób personelu dyżurującego.

Transport chorych wraz z personelem dyżurującym o godz. 13.30 odjechał specjalnym pociągiem do Białegostoku.

Zamach na gubernatora w Syrii

Bejrut, 19 kwietnia.

(Pat) — W niedzielę wielkanocną gubernator prowincji Dzesireh został przy wjeździe do miasta obrzucony kamieniami. Padły również strzały. Gubernator został lekko ranny.

Żandarmeria, eskortująca gubernatora, otworzyła ogień, przy czym trzy osoby zostały zabite, a 12 rannych.

Uczeń kradł gazety

Warszawa, 19 kwietnia.

W dniu dzisiejszym policja aresztowała ucznia 4 klasy szkoły średniej, syna zamożnych rodziców, Giedale Goldmana, który okradał kioski gazetowe.

Goldman przyznał się do uprawiania systematycznej kradzieży pism, które odsprzedawał następnie gazeciarzom za połowę ceny.

CZTERY OSOBY UTONĘŁY W WIŚLE

Tragiczna przejażdżka żaglówką. — Z pośród siedmiu pasażerów tylko trzej ocaleli

Warszawa, 19 kwietnia.

Tragicznie zakończyła się świąteczna przejażdżka, zorganizowana przez Stefana Szymańsbiego w drugi dzień świąt.

Szymański w towarzystwie kilku osób udał się do Zakroczymia i wynajął tam żaglówkę w celu przeprawienia się na drugi brzeg Wisły.

Ogółem w łodzi zajęło miejsca 7 osób. Nagle, gdy żaglówka znajdowała się na środku rzeki, zerwał się gwałtowny wicher, który szarpnął żaglem. Łódź wywróciła się **i wszyscy jadący wpadli do wody.**

24-letnia Sabina Szymańska, 15-letni Stanisław Mięckowski i 3-letnia córeczka Szymańskich oraz żołnierz nieustalonego nazwiska zatonęli. Zwłoki Szymańskiej i Mięckowskiego wydobyto, pozostałych dwuch ofiar narazie nie odnaleziono.

Uratowali się 18-letnia Eugenia Mięckowska, Stefan Szymański i Trześniewski.

Jak ustaliła policja, świadkami tragicznego wypadku byli znajdujący się na brzegu żwirnicy, którzy jednak nie uczynili nic, ażeby pośpieszyć tonącym na ratunek.

Żwirnicy ci zbiegli i są poszukiwani przez policję.

Baron austriacki ofiarą oszustów

Wyłudzili od niego 4800 zł., obiecując mu, że wynajmą dla niego willę w Warszawie

Warszawa, 19 kwienia.

W obawie przed prześladowaniami ze strony hitlerowców opuścił Austrię i przybył do Warszawy znany przemysłowiec austriacki, baron Gustaw von Erzberger.

Przemysłowiec zamierzał zamieszkać w Warszawie i w tym celu przystąpił do poszukiwania jakiejś willi, którą pragnął odnająć, aby następnie sprowadzić również swą rodzinę.

O poszukiwaniach Erzbergera dowiedzieli się pośrednicy, oraz kilku aferzystów warszawskich, którzy pod pretekstem dostarczenia mu odpowiedniego mieszkania, pobierali od łatwowiernego cudzoziemca większe zaliczki.

Gdy baron von Erzberger wydał już tytułem zaliczek 4800 zł, a mieszkania jak nie miał, tak nie miał, zorientował się, że ma do czynienia z oszustami i złożył odpowiednie doniesienie.

W rezultacie do aresztu powędrowała dwójka pośredników, mianowicie Nikodem Stymmer i Angieszka Rogal.

Anglia w obronie swych obywateli-Żydów

zamieszkałych na terenie Rzeszy. — Akcja kościoła anglikańskiego przeciw nienawiści rasowej

Londyn, 19 kwietnia.

Poseł Artur Henderson na posiedzeniu w Izbie gmin interpelował premiera, czy rząd wyjaśni rządowi **niemieckiemu, że rząd angielski nie może się zgodzić na to, aby w traktowaniu obywateli brytyjskich na obszarze Niemiec czyniono jakiekolwiek różnice między aryjskimi a niearyjskimi właścicielami paszportów**

Podsekretarz stanu Butler stwierdził, iż interpelacja Hendersona dotyczy prawdopodobnie przepisów, wydanych ostatnio w Austrii o obcokrajowcach, którzy opuszczają ten kraj, przyczym wprowadzono różnicę dla aryjskich i niearyjskich obcokrajowców.

Rząd angielski został obecnie poinformowany, że w stosunku do podróżujących Anglików, formalności te nie są stosowane, jeśli nie są oni stałymi mieszkańcami Austrii. Rząd prowadzi jednak dalej badania nad tą sprawą odnośnie do wyjazdu obywateli brytyjskich, stale zamieszkałych w Austrii.

Londyn, 19 kwietnia.

Lord Clonmore zamieszcza w „Catholic Herald" list otwarty, w którym wzywa on katolików na całym świecie do zademonstrowania swej sympatii dla prześladowanych Żydów. Lord Clonmore apeluje szczególnie do władz kościoła katolickiego w Anglii o manifestację przeciwko antysemityzmowi.

„Church of England Newspapor" omawia prześladowania antyżydowskie w niektórych krajach Europy i wzywa chrześcijan całego świata do przekształcenia roku 1938 w okres zwrotny w zakresie walki z antagonizmami rasowymi. Wszyscy wierni chrześcijanie — pisze organ kościoła anglikańskiego — winni codziennie dać przykład godnego potępienia wszelkiej formy nienawiści rasowej".

Proces b. dyr. Michalskiego i b. pos. Idzikowskiego

rozpocznie się jutro w sądzie warszawskim

Warszawa, 19 kwietnia

W czwartek, dnia 21 bm. na ławie oskarżonych w Sądzie Okręgowym w Warszawie zasiądą, b. dyr. departamentu podatkowego Ministerstwa Skarbu Paweł Michalski, b. pos. Idzikowski, znany działacz rzemieślniczy, dalej b. naczelnik urzędu skarbowego w Białymstoku Niesiobelski oraz dwaj przemysłowcy, Kaufman i Miazga.

B. dyr. Michalski i b. naczelnik urzędu skarbowego Niesiobelski oskarżeni są o nadużycia władzy z chęci zysku. B. pos. Idzikowski oskarżony jest ponadto o przywłaszczenie różnych kwot, a m. in. i kosztowności wartości kilku tysięcy złotych.

Prokuratoria Generalna występuje z powództwem cywilnym. W charakterze świadków zeznawać będą m. in. b. minister skarbu Zawadzki, b. wicepremier Świtalski, posłowie Jedynak i Duch oraz b. wiceminister skarbu, obecny prezydent Warszawy Starzyński.

Akt oskarżenia zawiera 180 arkuszy pisma maszynowego. Do sprawy powołano 150 świadków. Proces potrwa kilka tygodni.

Kronika radiowa

„KŁOS PANNY" PRZEZ RADIO

Dziś, w środę, 20 kwietnia o godz. 15-ej w audycji „Literatura przez mikrofon dla wszystkich" nadany zostanie pierwszy fragment ciekawej i pięknej powieści Ludwika Hieronima Morstina p. t. „Kłos Panny". Jest to rodzaj powieści biograficznej, a treścią jej opowieść o życiu genialnego naszego astronoma Mikołaja Kopernika.

Autor — utalentowany pisarz i wnikliwy znawca epoki, w której żył i pracował Kopernik, nakreślił wspaniałe tło do swojej powieści, a jest nim wszechwładnie wówczas panujący humanizm i odrodzenie starożytności tak w nauce, jak w sztuce i obyczajach. Że powieść ta należy do wyjątkowo wartościowych dowodem służyć mogą m. in. takie okoliczności jak: całkowite wyczerpanie pierwszego jej wydania oraz fakt, że powieść ta została ostatnio przetłumaczona na język francuski przez Paula Cazin'a, budząc w sferach kulturalnych Francji szczery podziw.

Kierownictwo programowe Polskiego Radia w Łodzi wybrało tę właśnie powieść na odcinki „Literatura przez mikrofon dla wszystkich", które wygłaszane będą w poniedziałek i w środę o godz. 15.00.

Dodać należy, że w roku bieżącym mija 465 lat od daty urodzenia, a 395 od zgonu wielkiego Polaka, urodzonego w Toruniu. Dzisiejszy pierwszy fragment „Kłosu Panny" odczyta i krótkim wstępem poprzedzi speaker naszej Rozgłośni — Bolesław Busiakiewicz. Następny odcinek tej powieści w przyszły poniedziałek, 25 bm o godz. 15.00.

OGÓLNOPOLSKI KONKURS CHÓRÓW W RADIO.

Polskie Radio, dążąc do podniesienia poziomu kultury muzycznej kraju, a na tym terenie — do pielęgnowania tak ważnej dziedziny muzyki — śpiewu chóralnego, organizuje obecnie radiowy konkurs chórów regionalnych.

Każda z rozgłośni regionalnych wyeliminowała jeden lub dwa zespoły, które staną do ogólnego konkursu chóralnego. Audycje te w ogólnej liczbie siedmiu, nadane będą w przeciągu trzech tygodni, przynosząc kolejne występy poszczególnych zespołów.

Pierwsza audycja odbędzie się dnia 20 bm o godz. 22,00, wystąpią w niej chóry z Katowic, Łodzi i Krakowa. W audycji drugiej, dnia 23 bm o godz. 21,40 wezmą udział chóry Torunia, Wilna i Poznania. Następne audycje odbędą się dnia 27, 30 kwietnia oraz 4, 7 i 11 maja.

W konkursie tym Łódź jest reprezentowana przez 2 zespoły, a mianowicie przez mieszany chór „Zjednoczone" pod dyr. Aleksandra Charuby oraz chór męski „Echo" pod dyr. Karola Prosnaka. Chór „Zjednoczone" wystąpi w audycji konkursowej dnia 20 bm o godz. 22-ej obok dwóch innych zespołów mieszanych z Katowic i Krakowa.

Z muzyki

Poranek symfoniczny pod dyr. W. Berdiajewa

Dziewiata symfonia — to artystyczne credo Beethovena. Geniusz na miarę Michała Anioła i Szekspira, największy muzyk wszystkich czasów został dotknięty nieuleczalną chorobą organów słuchowych i ogłuchł w 35-tym roku życia.

W miarę postępu choroby, oddalał się coraz bardziej od świata dźwięków realnych. Widział, gdy grano jego kompozycje, lecz ich nie słyszał. Pogrążony w samotności, snuł przedziwne marzenia o harmonii i rytmie i tworzył z nich arcydzieła, których nigdy nie usłyszał.

I oto w tej otchłani rozpaczy i udręki wykwita promienny uśmiech pogody: wbrew zrządzeniom okrutnego losu rozlega się pieśń do radości. I odtąd Radość, silna i męska, twórcza i wzniosła, staje się religią Beethovena, której poświęcił wielki finał z symfonii dziewiątej.

Wykonanie finału przez łódzką orkiestrę filharmoniczną oraz chór mieszany Stowarzyszenia „Kultur-Liga" pod dyrekcją W. Berdiajewa przeszło wszelkie oczekiwania. Chór, przygotowany przez swego niezrównanego pedagoga, prof. Rydera, imponował siłą i spoistością brzmienia, bogactwem odcieni dynamicznych i nieomylną znajomością każdej partii głosowej. Walerian Berdiajew, świetnie usposobiony, najwidoczniej porwany wspaniałą postawą chóru, dyrygował z entuzjazmem, który z kolei udzielił się wykonawcom.

Partie solowe wykonali pp. Goldmanówna, Opałowska, Korn i Kaliski. Obdarzeni pięknymi głosami, dali ponadto dowody muzykalności i dobrej szkoły.

W pierwszej części koncertu orkiestra odegrała „Symfonię Niedokończoną" Schuberta oraz wstęp do op. „Wesele Figara" Mozarta. I tu z zadowoleniem stwierdzamy, iż wykonanie tych utworów było bardzo poprawne i zasługuje na szczere uznanie.

R. W.

Materiały Bielskie DAMSKIE: na PŁASZCZE, KOSTIUMY i SUKNIE MĘSKIE: na UBRANIA i PALTA poleca:
„WŁÓKNO KRAJOWE“ wł. FRYDMAN i WINOGRAD, Piotrk. 16, fr. I. p.

Dr. BRAUN
Cegielniana 4, tel. 100-57
Spec. chor. skórnych, wenerycznych i seksualnych
przyjmuje od 8—1 i od 5—9 wiecz.
w niedz. i święta od 9—1.

LEKARZ-DENTYSTA
F. KOPCIOWSKA
Piotrkowska 8
Telefon 232-55.
Przyjmuje od 10—1 i od 3—7-ej.

DR. MED.
S. Kryńska
Chor. skórne i weneryczne (kobiety i dzieci)
Sienkiewicza 34 telef. 146-10
przyjmuje od 12—2 i od 3—4 pp.

DR. MED.
F. TURYN
CHOROBY WEWNĘTRZNE.
Spec. narządów trawienia
ANDRZEJA 9, tel. 133-05.
Godz. 5—7
PRZEPŁUKIWANIA JELIT

PROSZKI MIGRENO-NERVOSIN
KOGUTEK
zastosowanie
GRYPA, PRZEZIĘBIENIE
BÓLE GŁOWY, ZĘBÓW i t. p.

GABINET KOSMETYKI LECZNICZEJ I TOALETOWEJ.
Z. SZWALBE
dyplom Uniwersytecki
MONIUSZKI 1, tel. 127-99.
Usuwanie wszelkich defektów cery, usuwanie bezpowrotnie i bez śladów szpecących włosów.
Przyjmuje 10—2 i 4—8 wiecz.

Dr. HELLER
SPEC. CHORÓB SKÓRNYCH, WENERYCZNYCH I MOCZOPŁCIOWYCH
Traugutta 8, tel. 179-89
przyjmuje od 8—11 i od 4—8
w niedziele i święta 10—1.

DR. MED.
AL. KOPCIOWSKI
Piotrkowska 8
przyjmuje od godz. 1.30 — 2.30 i od godz. 7—8.
Telefon 232-55.

DR. MED. **L. NITECKI**
SPEC. CHORÓB SKÓRNYCH WENERYCZNYCH I MOCZOPŁCIOWYCH
NAWROT 32. front, I piętro Tel. 213-10
przyjmuje od 8—9.30 rano i od 5.30—9 wiecz.
W niedz. i święta od 9—12 w poł.

Zawiadomienie.

W czwartek, dnia 21 b. m. o godz. 7 wiecz. w lokalu własnym przy ul. Sienkiewicza 15 odbędzie się

Nadzwyczajne Zebranie

właścicieli chrześcijańskich zakładów fryzjerskich w sprawie STRAJKU PRACOWNIKÓW FRYZJERSKICH. Ze względu na ważność sprawy, prosimy wszystkich zainteresowanych właścicieli zakładów tak zrzeszonych jak i nie zrzeszonych o jak najliczniejsze przybycie.

Chrześcijański Cech Fryzjerów i Perukarzy
w Łodzi
Sienkiewicza 15

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI.

W myśl § 83 rozp. Rady Min. z dnia 25. VI. 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym Władz Skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62 p. 580) 14 Urząd Skarbowy w Łodzi podaje do ogólnej wiadomości, że w celu uregulowania należności 14 Urzędu Skarbowego i innych wierzycieli w podanych poniżej terminach i pod wskazanym adresem odbędzie się sprzedaż z licytacji.

1. Wypchło Jan, gospodarz w. Modlica, ogier lat 4 szpak 1 szt. cena szac. 350.— zł., krowy graniate 2 szt. cena szac. 150.— zł., kury 15 sztuk cena szac. 25.— zł., 22. IV. 1938 r. II termin.
2. Kotlicki Stanisław, gospodarz, Modlica koń maści gniadej 1 szt. cena szac. 150.— zł., krowa maści czarno-białej 1 szt. cena szac. 100.— zł., byczek półroczny siwy z białym 1 szt. cena szac. 40.— zł. jałówka maści czerwonej z białym 1 szt. cena szac. 80.— zł., prosięta 8 tygodni 2 sztuki cena szac. 20.— zł., drzewo opałowe rąbane 7 metrów cena szac. 35.— zł., szafy do rzeczy 2 sztuki cena szac. 50.— zł. maszyna do szycia nr. starty 1 sztuka cena szac. 50.— zł. 23. IV. 1938 r. II termin.
3. Hajn Wilhelm, Ruda Pabian., Piłsudskiego 20. szafa 3 drzwiowa 1 sztuka cena szac. 70.— zł. maszyna do szycia 1 szt. cena szac. 50.— zł. biurko 1 szt. cena szac. 20.— zł., kredens kuchenny 1 szt. cena szac. 30.— zł. stół, 4 krzesła 5 szt. cena szac. 20.— zł., warsztaty stolarskie 2 sztuki cena szac. 120.— zł., okna w tańszym stanie 6 szt. cena szac. 300.— zł. 26. IV. 1938 r. II termin.

Zajęte przedmioty można oglądać w dniu licytacji.

Kierownik Urzędu Skarbowego ST. RADAWICKI.

Dyrekcja Kolei Elektrycznej Łódzkiej, Sp. Akc.

zawiadamia pp. Akcjonariuszów, że rozpoczęła wydawanie bezpłatnych biletów na przejazd tramwajami na nowy okres od 1 maja 1938 roku do 30 kwietnia 1939 r.

Bilety wydaje się w biurze przy ul. Tramwajowej 6 w godzinach od 8 do 12 za okazaniem oryginalnych akcyj lub kwitów depozytowych w ilości 1 bilet na każde 50 akcyj.

Bilety, wydane na okres od 1 maja 1937 r. do 30 kwietnia 1938 r., tracą swą ważność z dniem 1 maja r. b.

LEKARZ - DENTYSTA
B. Nusbaumowa
Przyjmuje od 5 do 8 po poł.
Piotrkowska 51
TELEF. 121-23.

6-cio dniowy kurs
(JAK PROWADZIĆ PENSJONAT)
w szkole gospodarczej WODNA nr. 40 tel. 177-73 rozpoczyna się dnia 21-go kwietnia r. b.

„Czystość“
przyjmuje cyklinowanie, drutowanie froterowanie oraz sprzątanie biur, pokoi. Czyszczenie szyb.
PIOTRKOWSKA 44. telefon 167-45.
Ceny konkurencyjne.

RUTYNOWANA nauczycielka muzyki (moskiewskie konserwatorium) udziela lekcyj gry fortepianowej oraz francuskiego po dłuższym pobycie w Paryżu. G. Hurwicz - Sztyllerowa, Aleja 1-go Maja 9, m. 6.

Emocjonujące powieści
Wielobarwne filmy humorystyczne
Aktualności sportowe
Egzotyczne przygody
Urozmaicone rozrywki umysłowe
Wiadomości filatelistyczne
Zabawne anegdoty
Konkurs z nagrodami
znajdziecie
w Nr. 17
popularnego tygodnika
Wędrowiec
Już jest w sprzedaży! Wszędzie!
ZA 10 GROSZY!

DR. MED.
JAN POLAK
CHOROBY WEWNĘTRZNE I ALERGICZNE
ul. Nawrot 7
TEL. 164 21
godz. przyjęć 5—7.

DLA KASZLĄCYCH I OSŁABIONYCH Z PRZEZIĘBIENIA
LELIWA LECZNICZY **EKSTRAKT I KARMELKI**
Z MIODU, SŁODU I ZIÓŁ LECZNICZYCH
SPRZEDAŻ OD 55 LAT W APTEKACH I SKŁ. APT.

Poważna firma przemysłowa POSZUKUJE dla swojego Oddziału w Łodzi

doświadczonego i rutynowanego handlowca jako kierownika sprzedaży. Oferty do Administracji „Energiczny“.

Kupno i sprzedaż

WÓZEK dla dziecka okazyjnie do sprzedania. eel. 242-40 godz. 11 r. — 8 wiecz. 20

RESZTKI okazyjnie na ubrania suknie, kostiumy, palta itp. Sienkiewicza 29, poprz. of., parter.

DROBNE ogłoszenia w „Republice“ są najlepszym i najtańszym środkiem zetknięcia zainteresowanych stron. Kto chce: 1) znaleźć lokatora lub sub lokatora, 2) znaleźć mieszkanie lub pojedyńczy pokój, 3) sprzedać nieruchomość lub rzecz, 4) kupić cośkolwiek okazyjnie, 5) dostać posadę, 6) wyszukać pracownika — niechaj poda drobne ogłoszenie do „Republiki“

Lokale

POKÓJ umeblowany z wszelkimi wygodami do oddania I p. Legionów 55, m. 17. 20

POKÓJ umeblowany, frontowy, słoneczny, niekrępujący, wygody, z utrzymaniem bez odnajmę, Plac Dąbrowskiego 1, m. 29. 20

DO WYNAJĘCIA pokój umeeblowany z wszelkimi wygodami z oddzielnem wejściem, Piotrkowska 93, m. 14. 20

POKÓJ umeblowany z wszelkimi wygodami (centralne ogrzewanie) w eleganckim domu przy inteligentnej rodzinie dla jednej osoby do wynajęcia. Oglądać można do godz. 4 po południu. Al. Kościuszki 57, m. 18.

Posady

POTRZEBNY chłopiec na posyłki do sklepu nabiału. Zgłoszenia: Zawadzka 20, H. Rajchenberg. 20

BUCHALTERKA pierwszorzędna siła fachowa poszukuje posady. Refer. dobre. Oferty sub: „Pracowita“ 20

PRAKTYKANTKA biurowa, znajomość pisania na maszynie zaraz poszukiwana. Oferty „F. G. 25“ do Administracji

POTRZEBNY fryzjer męski, Targowa 14. 20

PANNA do 6-letniego dziecka i dziewczynki rocznej (izraelitka) poszukiwana. Referencje pierwszorzędne, Cegielniana 15, m. 33. Godz. 2—4 i wieczorem. 20

KSIĘGOWY — wyższe wykszt. praktyka. Znajomość podatków — zmieni posadę. Sub: „Referencje“. 19

Nauka i wychowanie

75 GR. LEKCJA francuskiego. Dyplomowana paryżanka udziela lekcji francuskiego. Lektura. Konwersacja. Gramatyka. Tłomaczenie. Korespondencja. Pomoc szkolna. Południowa 20 m. 20. I-sza lewa of. parter

WDZIĘK KOBIETY i KREMY POND'S

są ściśle od siebie uzależnione, gdyż używając kremów Pond's może Pani być pewna uzyskania powabu.

Pond's Vanishing Cream nadaje skórze aksamitną miękkość i matowy odcień. Krem ten stanowi idealny podkład pod puder.

Pond's Cold Cream używa się przed udaniem się na spoczynek. Krem ten wnika w głąb porów, oczyszcza je i wzmacnia skórę.

Puder Pond's w 5 odcieniach: Rachel 1 i 2, Naturelle, Pêche i Brunette, jest niezwykle cienki, subtelnie perfumowany i doskonale przylega do twarzy.

Próbki obydwóch kremów i pięciu odcieni pudru otrzymać można po nadesłaniu znaczka pocztowego za 15 groszy na koszty przesyłki przez
D/H WŁADYSŁAW GLAZER, Warszawa, Al. Jerozolimska 41.

Nazwisko . . . .

Adres . . . .

842

JĘZYKÓW ANGIELSKIEGO, FRANCUSKIEGO — gruntownie udzielam. Gramatyka, literatura, konwersacja, handlowa korespondencja. Tel. 262-70 w godzinach 2—3.

ANGIELSKIEGO udziela rutynowany nauczyciel Zawadzka 21, m. 8a, front zastać od 4—8 po poł.

Rozmaite

PRZETARG na dostawę kompletów skrzyniowych i desek. Dyrekcja Polskiego Monopolu Tytoniowego zawiadamia o ogłoszeniu w „Monitorze Polskim“ Nr. 86 z dnia 14 kwietnia 1938 r. przetargu na dostawę 425.560 kompletów skrzyń i 395 m³ desek w ciągu 1938/9 roku budżetowego. 20

Zagubione dokumenty

FIRMA Milrad Nornberski z Wołk., Piotrkowska 37 zgubiła kwit kaucyjny Elektrowni Łódzkiej. 20

UNIEWAŻNIAM zgubiony weksel zł. 100.— pł. 10 lipca b r., wystawca Chaim Winer, zlec. Tauba Winer Zwrócić M. Erdberg, Zgierska 66. 20

ZAGUBIONE zostały 2 weksle: zł. 45- pł. 30. XII. 37 r. i zł. 50— pł. 25. I. 38 r. z wystawienia Wolf Bialer, Sienkiewicza Nr. 9 zlecenia M. Moszkowicz, Piotrkowska 66. Weksle zostają unieważnione. Abram Korzec, Magistracka 20. 20

ZAGUBIONY został kwit zaliczkowy z dn. 9/4 br. na zł. 42.50 z Ekspedycji Wilczyńskiego. Zwrócić za wynagrodzeniem do M. Potocki, Łódź, Kościelna 6. 20

Z'ANY SKŁAD MĄKI NAJPRZEDNIEJSZYCH FIRM B. OSTROWIECKI PIŁSUDSKIEGO 34 — TEL. 147-68 —
Prowadzi obecnie także towary kolonialne, spożywcze, delikatesy i t. p.
Ceny konkurencyjne. — HURT — DETAL

Redakcja i Administracja, Piotrkowska 49. — Godziny przyjęć Redakcji od godz. 17 do 19. — Telefony: Administracja: 122-14. Redakcja: Sekretarjat Redakcji 127-24. dział miejski: 133-23; dział gospodarczy: 211-66; dział sportowy: 18-444; sekretarjat nocny 136-43. Tłocznia — 180-80. Konto P. K. O. Wydawnictwo „Republika“: 68-148 i 600-620.

PRENUMERATA „REPUBLIKI“ w Łodzi zł. 4.—, za odnoszenie do domu 40 gr. miesięcznie; z przesyłką pocztową w Polsce zł 5.—. „Republika“ i „Express“ w Łodzi z odnoszeniem do domu zł. 7.— miesięcznie. Konto rozrachunkowe Łódź I, konto Nr. 4.

OGŁOSZENIA: Powierzchnia stronicy 420 mm. X 280 mm. Stronica tekstowa dzieli się na 4 szpalty po 70 mm. Strona ogłoszeń zwykłych dzieli się na 10 szpalt po 28 mm.

CENY OGŁOSZEŃ: Zwyczajne 12 gr. za wiersz mm. W tekście — 50 gr. za wiersz mm. Na stronie 1 — zł. 2 za wiersz mm. Nekrologi — 40 gr. za wiersz mm. Zaręczynowe i zaślubinowe w tekście zł. 10. Adwokackie ryczałtem zł. 25.— Drobne za słowo 15 gr. najmniej zł. 1.50; poszukiwanie pracy za słowo 10 gr., najmniej zł. 1.20. Opisowe w tekście redakcyjnym zł. 2 za milimetr. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej. Ogłoszenia fantazyjne i tabelaryczne 25 proc. drożej. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada. —

Słuszne reklamacje będą uwzględniane, o ile wniesione będą najpóźniej w ciągu tygodnia od ukazania się pierwszego ogłoszenia lub niezwłocznie po ukazaniu się drugiego z rzędu ogłoszenia tej samej treści co pierwsze. — Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia nie upoważniają do żądania zwrotu zapłaty lub powtórzenia ogłoszenia.

Za wydawcę: Wydawn. „Republika“ Sp. z ogr. odp. Stefan Dymek. — Redaktor odp. Stefan Dymek. Druk „Republiki“ w Łodzi, Piotrkowska 49 i 64.